

मेनोभात

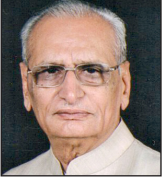
‘हर घर तिरंगा’
अभियान

आपला माटे देशनी सुरक्षा सर्वोपरी

‘હર ઘર તિરંગા’ અભિયાન

આગામી ૯ - ૧૫ ઓગસ્ટના રોજ સ્વાતંત્ર્ય દિવસની ઉજવણીના ભાગરૂપે સમગ્ર દેશમાં તિરંગા યાત્રા અને ફરી એકવાર ‘હર ઘર તિરંગા’ અભિયાન શરૂ કરવા માનનીય પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ અપીલ કરી છે. પ્રદેશ કાર્યાલય ‘શ્રી કમલમ્’ ખાતે કેન્દ્રીય જળશક્તિ મંત્રી અને પ્રદેશ અધ્યક્ષ શ્રી સી. આર. પાટીલ તેમજ રાષ્ટ્રીય મહામંત્રી શ્રી તરૂણ ચુગની વિશેષ ઉપસ્થિતિમાં ‘હર ઘર તિરંગા’ અને ‘તિરંગા યાત્રા’ અભિયાનની તૈયારીના ભાગરૂપે પ્રદેશ બેઠક યોજાઈ હતી. આ બેઠકમાં પ્રદેશ સંગઠન મહામંત્રી શ્રી રત્નાકરજી, પ્રદેશ કોષાધ્યક્ષ શ્રી સુરેન્દ્રકાકા, પ્રદેશ મહામંત્રી શ્રી રજનીભાઈ પટેલ, પ્રદેશ ઉપાધ્યક્ષ શ્રી ગોરધનભાઈ ઝડકિયા સહિત પ્રદેશ પદાધિકારીશ્રીઓ, મંત્રીશ્રીઓ, ધારાસભ્યશ્રીઓ અને જિલ્લા પ્રમુખશ્રીઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

તંત્રીસ્થાનેથી

બાંગ્લાદેશ અને દંભી બિનસાંપ્રદાયિકતા

પ્રિય કાર્યકર્તા બંધુ/ભગિની,

નમસ્કાર.

આપણે સૌ જાણીએ છીએ તેમ આપણા પડોશી દેશ બાંગ્લાદેશમાં અત્યારે ભયાનક પરિસ્થિતિ છે. હિન્દુઓની સરેઆમ હત્યા થઈ રહી છે. મંદિરો પર હિચકારા હુમલા થઈ રહ્યા છે. સંપત્તિ લૂંટાઈ રહી છે. મૂળતઃ આપણા જ દેશનો એક ભાગ રહેલા આ દેશમાં બચેલા હિન્દુઓની વર્તમાન પરિસ્થિતિ અત્યંત દુઃખદાયક, આઘાતજનક, અસહ્ય અને કલ્પનાતીત પીડા ઉપજાવનારી છે.

આ તબક્કે સમગ્ર વિશ્વએ જે વિચાર કરવો જોઈએ તે એ છે કે - બાંગ્લાદેશી હિન્દુઓની આ પરિસ્થિતિ માટે વિશ્વના એક પણ ખૂણામાં એક પણ દંભી બિનસાંપ્રદાયિક વ્યક્તિ કે સંસ્થા શાંતિ માટેની અપીલ કરતી પણ જોવા મળે છે ખરી ? કોઈ વર્તમાનપત્રોમાં કે સોશયલ મીડિયામાં આપણા દેશના વિપક્ષના કોઈ નેતા હિન્દુઓની સલામતી માટે એક પણ નિવેદન આપતા દેખાય છે ખરા ?

માટે જ આપણે આ બધાને 'દંભી' બિનસાંપ્રદાયિક કહીએ છીએ. અન્ય ધર્મોના લોકો સાથે સામાન્ય ઘટના પણ બની હોય તો આ જ લોકો રેલીઓ કાઢીને આવેદનપત્ર આપવા ભાગમભાગી કરશે. હો - હા અને દેકારો કરી મૂકશે. કાયદો અને વ્યવસ્થાના લીરેલીરા ઉડાડી, બંધારણની ધજ્જિયાં ઉડાડી માનવતાની દુહાઈઓ વિશ્વકક્ષાએ દેવા માંડશે.

પરંતુ આજે હિંદુ હણાયો છે માટે સમગ્ર વિશ્વમાં નિરવ શાંતિ છે ! ચારેકોર સૂમસામ સન્નાટો છે.

બસ, આપણે સૌએ આ સત્યને ખરા અર્થમાં સમજવાનું છે અને સૌને સમજાવવાનું છે.

વંદે માતરમ્.

- સુરેન્દ્ર પટેલ

પત્રવ્યવહાર કાર્યાલય
મનોગત પાક્ષિક
ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત પ્રદેશ
દીનદયાળ ભવન, જે. પી. ચોક,
ખાનપુર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧
ફોન : ૦૭૯-૨૫૫૦૪૫૨૨
વોટ્સએપ નં. : ૯૩૫૧૯૫૮૦૯૪
E-mail : manogat.1980@gmail.com

તંત્રી મુદ્રક પ્રકાશક
સુરેન્દ્રભાઈ મોતીલાલ પટેલ ભારતીય જનતા
પાર્ટી-ગુજરાત વતી ગુજરાત ઓફસેટ પ્રા. લિ.,
'ઓફસેટ હાઉસ' સ્ટેશન રોડ, વટવા,
અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૪૦ ખાતે છપાવી
ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત પ્રદેશ કાર્યાલય,
દીનદયાળ ભવન, જે. પી. ચોક, ખાનપુર,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧ થી પ્રગટ કર્યું.

Editor : Printer : Publishers :

Surendrabhai Motilal Patel on behalf of
Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh
Printed at **Gujarat Offset Pvt. Ltd.**, 'Offset
House', Station Road, Vatva, Ahmedabad
and Published from Bharatiya Janta Party-
Gujarat Pradesh J. P. Chowk, Khanpur,
Ahmedabad-380001

જમ્મુ અને કાશ્મીરના ટ્રાસ ખાતે કારગિલ વિજય દિવસ પર પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનું સંબોધન

**આ દેશ આપણી સેનાના
પરાક્રમી વીરોનો
કાયમ ઋણી છે**

આજે લદ્દાખની આ મહાન ભૂમિ કારગિલ વિજયનાં 25 વર્ષ પૂર્ણ થયાની સાક્ષી બની રહી છે. કારગિલ વિજય દિવસ આપણને કહે છે કે રાષ્ટ્ર માટે આપેલાં બલિદાન અમર છે. દિવસો, મહિનાઓ, વર્ષો વીતી જાય છે, દાયકાઓ પસાર થાય છે, સદીઓ વીતી જાય છે, ઋતુઓ પણ બદલાય છે, પરંતુ રાષ્ટ્રની રક્ષા માટે જીવ જોખમમાં મૂકનારનાં નામ અમીટ રહે છે. આ દેશ આપણી સેનાના પરાક્રમી વીરોનો કાયમ ઋણી છે. આ દેશ તેમનો આભારી છે.

**દેશને જીત અપાવનાર
તમામ બહાદુરોને
આદરપૂર્વક સલામ કરું છું**

મિત્રો, હું ભાગ્યશાળી છું કે કારગિલ યુદ્ધ દરમિયાન હું એક સામાન્ય દેશવાસી તરીકે મારા સૈનિકો વચ્ચે હતો. આજે જ્યારે હું ફરી કારગિલની ધરતી પર છું ત્યારે એ યાદો મારા મનમાં તાજી થઈ જાય એ સ્વાભાવિક છે. મને યાદ છે કે કેવી રીતે આપણા સૈનિકોએ આટલી ઊંચાઈએ આવી મુશ્કેલ લડાયક કામગીરી હાથ ધરી હતી. દેશને જીત અપાવનાર આવા તમામ બહાદુરોને હું આદરપૂર્વક સલામ કરું છું. કારગિલમાં માતૃભૂમિની રક્ષા માટે સર્વોચ્ચ બલિદાન આપનાર શહીદોને હું સલામ કરું છું.

**આપણા માટે સેના એટલે
140 કરોડ દેશવાસીઓનો વિશ્વાસ
આપણા માટે સેના એટલે
140 કરોડ દેશવાસીઓની શાંતિની ગેરંટી
આપણા માટે સેના એટલે
દેશની સરહદોની સુરક્ષાની ગેરંટી**

મિત્રો, કારગીલમાં અમે ફક્ત યુદ્ધ જ જીત્યા નથી, અમે 'સત્ય, સંયમ અને શક્તિ'નું અદ્ભુત પ્રદર્શન પણ કર્યું હતું. તમે જાણો છો કે તે સમયે ભારત શાંતિ માટે પ્રયાસ કરી રહ્યું હતું. બદલામાં પાકિસ્તાને ફરી એકવાર પોતાનો અવિશ્વાસભર્યો ચહેરો બતાવ્યો. પરંતુ સત્ય સામે અસત્ય અને આતંકનો પરાજય થયો.

હું આતંકવાદના આ સમર્થકોને કહેવા માંગું છું કે તેમના નાપાક ઇરાદાઓ ક્યારેય સફળ નહીં થાય

મિત્રો, ભૂતકાળમાં પાકિસ્તાને ગમે તેટલા પ્રયત્નો કર્યા, તેને હારનો સામનો કરવો પડ્યો. પરંતુ પાકિસ્તાને તેના ઇતિહાસમાંથી કંઈ શીખ્યું નથી. તે આતંકવાદનો સહારો લઈને પોતાને સંબંધિત રાખવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છે. પરંતુ, આજે જ્યારે હું જે જગ્યાએથી બોલી રહ્યો છું જ્યાં આતંકના માસ્ટરોને મારો સીધો અવાજ સંભળાતો હશે. હું આતંકવાદના આ સમર્થકોને કહેવા માંગું છું કે તેમના નાપાક ઇરાદાઓ ક્યારેય સફળ નહીં થાય. આપણા બહાદુર જવાનો આતંકવાદને પૂરી તાકાતથી કચડી નાખશે અને દુશ્મનને જડબાતોડ જવાબ આપવામાં આવશે.

જમ્મુ અને કાશ્મીરને ૭-૨૦ જેવી વૈશ્વિક સમિટીની મહત્વપૂર્ણ બેઠકોની યજમાની માટે ઓળખવામાં આવે છે

મિત્રો, લદ્દાખ હોય કે જમ્મુ અને કાશ્મીર, ભારત વિકાસનો સામનો કરી રહેલા દરેક પડકારને ચોક્કસપણે હરાવી દેશે. થોડા દિવસો

પછી ૫મી ઓગસ્ટે કલમ ૩૭૦ ખતમ થયાને ૫ વર્ષ થવા જઈ રહ્યાં છે. આજે જમ્મુ-કાશ્મીર નવા ભવિષ્યની વાત કરી રહ્યું છે, મોટા સપનાની વાત કરી રહ્યું છે. જમ્મુ અને કાશ્મીરને ૭-૨૦ જેવી વૈશ્વિક સમિટીની મહત્વપૂર્ણ બેઠકોની યજમાની માટે ઓળખવામાં આવે છે. ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટની સાથે જમ્મુ-કાશ્મીર-લેહ-લદ્દાખમાં પ્રવાસન ક્ષેત્ર પણ ઝડપથી વધી રહ્યું છે. કાશ્મીરમાં દાયકાઓ પછી સિનેમા હોલ ખૂલ્યા છે. સાડા ત્રણ દાયકા પછી પ્રથમ વખત શ્રીનગરમાં તાજિયા બહાર આવ્યા છે. પૃથ્વી પરનું આપણું સ્વર્ગ ઝડપથી શાંતિ અને સંવાદિતા તરફ આગળ વધી રહ્યું છે.

'શિંકુન લા ટનલ' લદ્દાખના વિકાસ અને સારા ભવિષ્ય માટે નવી સંભાવનાઓના નવા રસ્તા ખોલશે

મિત્રો, આજે લદ્દાખમાં પણ વિકાસનો નવો પ્રવાહ સર્જાયો છે, 'શિંકુન લા ટનલ'નું નિર્માણકાર્ય શરૂ થઈ ગયું છે. લદ્દાખને શિંકુન લા ટનલ દ્વારા સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન દરેક સિઝનમાં દેશ સાથે જોડવામાં આવશે. આ ટનલ લદ્દાખના વિકાસ અને સારા ભવિષ્ય માટે નવી સંભાવનાઓના નવા રસ્તા ખોલશે. આપણે બધા જાણીએ છીએ કે કઠોર હવામાનને કારણે લદ્દાખના લોકોને કેટલી મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે. શિંકુન લા ટનલના નિર્માણથી આ મુશ્કેલીઓ પણ ઓછી થશે. હું ખાસ કરીને લદ્દાખના મારા ભાઈ-બહેનોને આ ટનલનું કામ શરૂ કરવા બદલ અભિનંદન આપું છું.

મિત્રો, લદ્દાખના લોકોનું કલ્યાણ હંમેશા અમારી પ્રાથમિકતા રહી છે. મને યાદ છે, કોરોનાના સમયમાં કારગિલ ક્ષેત્રના આપણા ઘણા લોકો ઈરાનમાં અટવાઈ ગયા હતા. તેમને પાછા લાવવા માટે મેં વ્યક્તિગત સ્તરે ઘણા પ્રયત્નો કર્યા. તેઓને ઈરાનથી લાવવામાં આવ્યા હતા અને જેસલમેરમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને સ્વાસ્થ્યના દષ્ટિકોણથી સંપૂર્ણ સંતોષકારક અહેવાલો મળ્યા બાદ તેઓને તેમના ઘરે લઈ જવા દેવામાં આવ્યા હતા. અમને સંતોષ છે કે અમે ઘણા લોકોના જીવ બચાવી શક્યા છીએ. ભારત સરકાર અહીંના લોકોના જીવનની સુવિધાઓ અને સરળતા વધારવા માટે સતત કામ કરી રહી છે. પ્રયાસ કરી રહી છે.

સમગ્ર લદ્દાખ ક્ષેત્રને ૪૬ નેટવર્કથી જોડવાનું કામ પણ ચાલી રહ્યું છે

છેલ્લાં ૫ વર્ષમાં જ અમે લદ્દાખનું બજેટ ૧૧૦૦ કરોડ રૂપિયાથી વધારીને ૬ હજાર કરોડ રૂપિયા કરી દીધું છે. એટલે કે લગભગ ૬ ગણો વધારો! આજે આ પૈસાનો ઉપયોગ લદ્દાખના લોકોના વિકાસમાં અને અહીં સુવિધાઓ વધારવામાં થઈ રહ્યો છે. તમે જુઓ, રસ્તા, વીજળી, પાણી, શિક્ષણ, વીજ પુરવઠો, રોજગાર - દરેક દિશામાં લદ્દાખનું દૃશ્ય બદલાઈ રહ્યું છે, પરિદૃશ્ય પણ બદલાઈ રહ્યાં છે. પ્રથમ વખત અહીં સર્વગ્રાહી આયોજન સાથે કામ કરવામાં આવી રહ્યું છે. જલ જીવન મિશનના કારણે હવે લદ્દાખના ૯૦ ટકાથી વધુ ઘરોમાં પાઇપ દ્વારા પીવાનું પાણી મળી રહ્યું છે. લદ્દાખના યુવાનોને ગુણવત્તાયુક્ત

ઉચ્ચ શિક્ષણ આપવા માટે અહીં ઈન્ડસ સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીનું નિર્માણ કરવામાં આવી રહ્યું છે. સમગ્ર લદ્દાખ ક્ષેત્રને 4G નેટવર્કથી જોડવાનું કામ પણ ચાલી રહ્યું છે. 13 કિલોમીટર લાંબી ઝોજિલા ટનલનું કામ પણ ચાલી રહ્યું છે. તેના બાંધકામ સાથે, રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ નંબર વન પર તમામ હવામાન કનેક્ટિવિટી હશે.

**છેલ્લાં ત્રણ વર્ષમાં
330થી વધુ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર
પ્રોજેક્ટ્સ પૂર્ણ કર્યા છે**

મિત્રો, અમે દેશના સરહદી વિસ્તારોમાં વિકાસના અસાધારણ લક્ષ્યાંકો નિર્ધારિત કર્યા છે અને પડકારજનક કાર્યો અમારા હાથમાં લીધા છે. બોર્ડર રોડ ઓર્ગેનાઈઝેશન-BROએ આવાં લક્ષ્યોને પૂર્ણ કરવા માટે અભૂતપૂર્વ ગતિએ કામ કર્યું છે. BROએ છેલ્લાં ત્રણ વર્ષમાં 330થી વધુ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સ પૂર્ણ કર્યા છે. જેમાં લદ્દાખમાં વિકાસકાર્યો અને પૂર્વોત્તરમાં સેલા ટનલ જેવા પ્રોજેક્ટનો સમાવેશ થાય છે. મુશ્કેલ પ્રદેશોમાં વિકાસની આ ગતિ નવા ભારતની સંભાવના અને દિશા બંને દર્શાવે છે.

**ભારતનું સંરક્ષણ ઉત્પાદન
હવે રૂ. 1.25 લાખ કરોડને
પાર કરી ગયું છે**

મિત્રો, આજના વૈશ્વિક સંજોગો પહેલાં કરતાં અલગ છે. તેથી, આપણાં દળો શસ્ત્રો અને સાધનસામગ્રી તેમજ કાર્યશૈલી અને પ્રણાલીમાં આધુનિક હોવાં જોઈએ. તેથી, દેશ દાયકાઓથી સંરક્ષણ ક્ષેત્રમાં મોટા સુધારાની જરૂરિયાત અનુભવી રહ્યો હતો. સેના

પોતે વર્ષોથી આની માંગ કરી રહી હતી. પરંતુ, કમનસીબે અગાઉ તેને એટલું મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યું ન હતું. છેલ્લા 10 વર્ષોમાં અમે સંરક્ષણ ક્ષેત્રની પ્રથમ પ્રાથમિકતા સંરક્ષણ ક્ષેત્રે સુધારાને બનાવી છે. આ સુધારાઓને કારણે આજે આપણી સેના વધુ સક્ષમ બની છે અને આત્મનિર્ભર બની રહી છે. આજે, સંરક્ષણ પ્રાપ્તિમાં મોટો હિસ્સો ભારતીય સંરક્ષણ ઉદ્યોગને આપવામાં આવી રહ્યો છે. સંરક્ષણ ક્ષેત્રે સંશોધન અને વિકાસ બજેટના 25 ટકા ખાનગી ક્ષેત્ર માટે પણ અનામત રાખવામાં આવ્યા છે. આવા પ્રયાસોનું પરિણામ એ છે કે ભારતનું સંરક્ષણ ઉત્પાદન હવે રૂ. 1.25 લાખ કરોડને પાર કરી ગયું છે. એક સમયે ભારતની ગણતરી શસ્ત્રોની આયાત કરનાર દેશ તરીકે થતી હતી. હવે ભારત નિકાસકાર તરીકે પોતાની ઓળખ બનાવી રહ્યું છે. મને ખુશી છે કે આપણાં દળોએ 5000થી વધુ હથિયારો અને લશ્કરી સાધનોની યાદી બનાવી છે અને નિર્ણય લીધો છે કે હવે આ 5000 વસ્તુઓ બહારથી આયાત કરવામાં આવશે નહીં. હું આ માટે સેનાના નેતૃત્વને અભિનંદન આપું છું.

**આપણા માટે સેના એટલે
140 કરોડ દેશવાસીઓનો
વિશ્વાસ; આપણા માટે
સેના એટલે 140 કરોડ
દેશવાસીઓની શાંતિની
ગેરંટી; આપણા માટે સેના
એટલે દેશની સરહદોની
સુરક્ષાની ગેરંટી**

મિત્રો, હું સંરક્ષણ ક્ષેત્રમાં સુધારા માટે ભારતીય સશસ્ત્ર

દળોની પણ પ્રશંસા કરવા માંગું છું. અમારાં દળોએ વર્ષોથી ઘણા સાહસિક નિર્ણયો લીધા છે. અગ્નિપથ યોજના પણ આર્મી દ્વારા કરવામાં આવેલા જરૂરી સુધારાનું ઉદાહરણ છે. દાયકાઓથી સંસદથી લઈને વિવિધ સમિતિઓમાં દળોને યુવાન બનાવવા પર ચર્ચા થઈ રહી છે. ભારતીય સૈનિકોની સરેરાશ ઉંમર વૈશ્વિક સરેરાશ કરતાં વધુ છે તે આપણા બધા માટે ચિંતાનો વિષય છે. તેથી આ વિષય વર્ષોથી અનેક સમિતિઓમાં ઉઠાવવામાં આવે છે. પરંતુ દેશની સુરક્ષા સાથે જોડાયેલા આ પડકારને ઉકેલવા માટે અગાઉ કોઈ ઈચ્છા દર્શાવી ન હતી. કદાચ કેટલાક લોકોની માનસિકતા એવી હતી કે સેના એટલે નેતાઓને સલામી કરવી અને પરેડ કરવી. આપણા માટે સેના એટલે 140 કરોડ દેશવાસીઓનો વિશ્વાસ; આપણા માટે સેના એટલે 140 કરોડ દેશવાસીઓની શાંતિની ગેરંટી; આપણા માટે સેના એટલે દેશની સરહદોની સુરક્ષાની ગેરંટી.

**કમનસીબે, કેટલાક લોકોએ
રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સાથે
જોડાયેલા આવા સંવેદનશીલ
વિષયને રાજકારણનો વિષય
બનાવી દીધો છે**

દેશે અગ્નિપથ યોજના દ્વારા આ મહત્ત્વપૂર્ણ સ્વપ્નને સાકાર કર્યું છે. અગ્નિપથનો ઉદ્દેશ્ય સેનાઓને યુવાન બનાવવાનો છે, અગ્નિપથનો ઉદ્દેશ્ય સેનાઓને યુદ્ધ માટે સતત ફિટ રાખવાનો છે. કમનસીબે, કેટલાક લોકોએ રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સાથે જોડાયેલા આવા સંવેદનશીલ

વિષયને રાજકારણનો વિષય બનાવી દીધો છે. સેનાના આ સુધારા પર પણ કેટલાક લોકો પોતાના અંગત સ્વાર્થ માટે જુઠ્ઠાણાની રાજનીતિ કરી રહ્યા છે. આ એ જ લોકો છે જેમણે દળોમાં હજારો કરોડના કૌભાંડો ચલાવીને આપણાં દળોને નબળાં પાડ્યાં હતાં. આ એ જ લોકો છે જે ઇચ્છતા હતા કે વાયુસેનાને ક્યારેય આધુનિક ફાઈટર જેટ ન મળે. આ એ જ લોકો છે જેઓ તેજસ ફાઈટર પ્લેનને બોકસમાં મૂકવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે.

અમે રાજકારણ માટે નહીં પણ રાષ્ટ્રકારણ માટે કામ કરીએ છીએ

મિત્રો, સત્ય એ છે કે અગ્નિપથ યોજનાથી દેશની શક્તિમાં વધારો થશે અને દેશના સક્ષમ યુવાનો પણ માતૃભૂમિની સેવા માટે આગળ આવશે. ખાનગી ક્ષેત્ર અને અર્ધલશ્કરી દળોમાં પણ અગ્નિવીરને પ્રાધાન્ય આપવાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે. મને આશ્ચર્ય થાય છે કે કેટલાક લોકોની સમજણને શું થયું છે? તેના વિચારને શું થયું છે? તેઓ એવો ભ્રમ ફેલાવી રહ્યા છે કે સરકાર પેન્શનના પૈસા બચાવવા માટે આ યોજના લાવી છે. આવા લોકોની વિચારસરણીથી મને શરમ આવે છે, પરંતુ આવા લોકોએ પૂછવું જોઈએ કે કૃપા કરીને મને કહો કે, મોદીના શાસનમાં આજે જેમની ભરતી થશે તેમને પેન્શન આપવું જોઈએ? તેને પેન્શન આપવાનો સમય 30 વર્ષ પછી આવશે. અને પછી મોદી 105 વર્ષના થઈ ગયા હશે અને પછી

પણ મોદીની સરકાર હશે? શું મોદી એવા રાજકારણી છે જે આજે 105 વર્ષના થશે ત્યારે ગાળો લેશે, જ્યારે 30 વર્ષ પછી પેન્શન મળશે? તું શું કરે છે? પણ મિત્રો, મારા માટે દેશ સર્વોપરી છે, પાર્ટી નહીં. અને મિત્રો, આજે હું ગર્વ સાથે કહેવા માંગુ છું કે અમે સેના દ્વારા લીધેલા નિર્ણયનું સન્માન કર્યું છે. મેં અગાઉ કહ્યું તેમ અમે રાજકારણ માટે નહીં પણ રાષ્ટ્રકારણ માટે કામ કરીએ છીએ. અમારા માટે દેશની સુરક્ષા સર્વોપરી છે. અમારા માટે 140 કરોડ રૂપિયાની શાંતિ પ્રથમ વસ્તુ છે.

અમારી સરકારે વન રેન્ક વન પેન્શન લાગુ કર્યું છે અને ભૂતપૂર્વ સૈનિકોને 1.25 લાખ કરોડ રૂપિયાથી વધુ આપ્યા છે

મિત્રો, દેશના યુવાનોને ગેરમાર્ગે દોરનારાઓનો ઈતિહાસ એ વાતનો સાક્ષી છે કે તેમને સૈનિકોની પરવા નથી. આ એ જ લોકો છે જેમણે વન રેન્ક વન પેન્શન પર 500 કરોડ રૂપિયાની નજીવી રકમ બતાવીને ખોટું બોલ્યા હતા. અમારી સરકાર છે જેણે વન રેન્ક વન પેન્શન લાગુ કર્યું છે અને ભૂતપૂર્વ સૈનિકોને 1.25 લાખ કરોડ રૂપિયાથી વધુ આપ્યા છે. ક્યાં રૂપિયા 500 કરોડ અને ક્યાં રૂપિયા 1.25 લાખ કરોડ! આટલા જૂઠાણાં અને દેશના જવાનોની આંખમાં ધૂળ નાખવાનું પાપ! આ એ જ લોકો છે જેમણે આઝાદીના 7 દાયકા પછી પણ સેનાની માંગ અને બહાદુર સૈનિકોના પરિવારોની માંગણીઓ છતાં, આપણા શહીદો માટે યુદ્ધ સ્મારક ન બનાવ્યું, તેને મુલતવી રાખ્યું,

સમિતિઓ બનાવતા રહ્યા, નકશા દેખાડતા રહ્યા. આ એ જ લોકો છે જેમણે સરહદ પર તૈનાત આપણા સૈનિકોને પૂરતા બુલેટપ્રૂફ જેકેટ પણ આપ્યા ન હતા. અને મિત્રો, આ એ જ લોકો છે જેઓ કારગિલ વિજય દિવસને અવગણતા રહ્યા. દેશના કરોડો લોકોના આશીર્વાદ છે કે મને ત્રીજી વખત સરકાર બનાવવાની તક મળી અને તેથી આજે આપણે આ મહત્વપૂર્ણ ઐતિહાસિક ઘટનાને યાદ કરી શકીએ છીએ.

કારગિલની જીત કોઈ પક્ષની નહોતી. આ જીત દેશની હતી, આ જીત દેશની ધરોહર છે. આ દેશના ગૌરવ અને સ્વાભિમાનનો તહેવાર છે

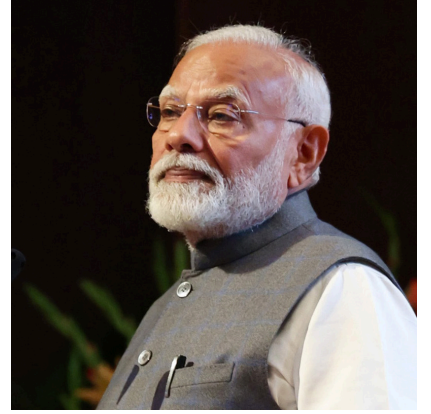
મિત્રો, કારગિલની જીત કોઈ સરકારની જીત નહોતી, કારગિલની જીત કોઈ પક્ષની નહોતી. આ જીત દેશની હતી, આ જીત દેશની ધરોહર છે. આ દેશના ગૌરવ અને સ્વાભિમાનનો તહેવાર છે. ફરી એકવાર 140 કરોડ દેશવાસીઓ વતી હું આપણા બહાદુર સૈનિકોને સન્માનપૂર્વક સલામ કરું છું. હું ફરી એકવાર તમામ દેશવાસીઓને કારગિલ વિજયના 25 વર્ષ પર અભિનંદન પાઠવું છું. મારી સાથે બોલો - ભારત માતા કી જય !!! આ ભારત માતા કી જય મારા તે બહાદુર શહીદો માટે છે, મારી ભારત માતાના બહાદુર પુત્રો માટે છે.

ભારત માતાની જય.
ખૂબ ખૂબ આભાર.

આજે ભારત ફૂડ સરપ્લસ દેશ છે

છેલ્લાં દસ વર્ષમાં આપણે નેવું લાખ હેક્ટર ખેતીને સૂક્ષ્મ સિંચાઈ સાથે જોડી

ડ્રોનથી થનારી ખેતીની ક્રમાન મહિલાઓને, અમારી ડ્રોન દીદીઓને આપવામાં આવી રહી છે

કૃષિપ્રધાન દેશ ભારતમાં આપનું સ્વાગત છે

મને ખુશી છે કે આ ICAE કોન્ફરન્સ ભારતમાં 65 વર્ષ પછી ફરીથી યોજાઈ રહી છે. તમે વિશ્વના વિવિધ દેશોમાંથી ભારત આવ્યા છો. ભારતના 120 મિલિયન ખેડૂતો વતી સ્વાગત છે. ભારતના 30 મિલિયનથી વધુ મહિલા ખેડૂતો વતી સ્વાગત છે. દેશના 30 કરોડ માછીમારો વતી સ્વાગત છે. દેશના 80 મિલિયનથી વધુ પશુપાલકો વતી તમારું સ્વાગત છે. તમે એવા દેશમાં છો જ્યાં 550 મિલિયન પશુઓ છે. કૃષિપ્રધાન દેશ ભારતમાં આપનું સ્વાગત છે, પ્રાણીપ્રેમીઓ, અભિનંદન.

તમામ પદાર્થોમાં આહાર શ્રેષ્ઠ છે, તેથી જ આહારને બધી દવાઓનું સ્વરૂપ અને મૂળ કહેવામાં આવ્યું છે

મિત્રો, ભારત જેટલું પ્રાચીન છે, ખેતી અને ખોરાકને લગતી આપણી માન્યતાઓ અને અનુભવો પણ એટલા જ પ્રાચીન છે. અને

ભારતીય કૃષિ પરંપરામાં વિજ્ઞાન અને તર્કશાસ્ત્રને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવ્યું છે. આજે વિશ્વમાં ખોરાક અને પોષણને લઈને ઘણી ચિંતા છે. પરંતુ હજારો વર્ષો પહેલા આપણા શાસ્ત્રોમાં કહેવામાં આવ્યું છે – અન્નં હિ ભૂતાનાં જ્યેષ્ઠમ્, તસ્માત્ સર્વૌષધં ઉચ્યતે। એટલે કે તમામ પદાર્થોમાં આહાર શ્રેષ્ઠ છે, તેથી જ આહારને બધી દવાઓનું સ્વરૂપ અને મૂળ કહેવામાં આવ્યું છે. આ પરંપરાગત જ્ઞાન પ્રણાલી ભારતના સામાજિક જીવનનો એક ભાગ છે.

ભારતમાં કૃષિ સંબંધિત શિક્ષણ અને સંશોધનની મજબૂત ઈકોસિસ્ટમ છે

મિત્રો, જીવન અને ખોરાક વિશે, આ હજારો વર્ષો પહેલાનું ભારતીય શાણપણ છે. ભારતમાં લગભગ 2 હજાર વર્ષ પહેલાં લખાયેલું કૃષિ પરાશર નામનું પુસ્તક સમગ્ર માનવ ઈતિહાસનો વારસો છે. આ વૈજ્ઞાનિક ખેતીનો વ્યાપક દસ્તાવેજ છે, જેનું ભાષાંતરિત સંસ્કરણ પણ હવે ઉપલબ્ધ છે. આ પુસ્તકમાં ખેતી પર

ગ્રહો અને નક્ષત્રોની અસર. વાદળોના પ્રકાર. વરસાદ અને આગાહી માપવાની પદ્ધતિ, વરસાદી પાણીનો સંગ્રહ. જૈવિક ખાતરો. પ્રાણીઓની સંભાળ, બીજનું રક્ષણ કેવી રીતે કરવું, કેવી રીતે કરવું. સ્ટોરેજ ગો. આવા ઘણા વિષયો આ પુસ્તકમાં વિગતવાર સમજાવવામાં આવ્યા છે. આ વારસાને આગળ લઈ જઈને ભારતમાં કૃષિ સંબંધિત શિક્ષણ અને સંશોધનની મજબૂત ઈકોસિસ્ટમ છે. ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચર રિસર્ચ પોતે સો કરતાં વધુ સંશોધન સંસ્થાઓ ધરાવે છે. ભારતમાં કૃષિ અને સંબંધિત વિષયોના અભ્યાસ માટે 500થી વધુ કોલેજો છે. ભારતમાં 700થી વધુ કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્રો છે, જે ખેડૂતોને નવી ટેકનોલોજી પ્રદાન કરવામાં મદદ કરે છે.

ખેતીમાં વિવિધતા ભારતને વૈશ્વિક ખાદ્ય સુરક્ષા માટે આશાનું કિરણ બનાવે છે

મિત્રો, ભારતીય ખેતીની બીજી વિશેષતા છે. આજે પણ ભારતમાં આપણે છ ઋતુઓને ધ્યાનમાં

રાખીને બધું જ પ્લાન કરીએ છીએ. પંદર એગ્રો ક્લાઇમેટિક ઝોનની અહીં પોતાની વિશેષતા છે. જો તમે ભારતમાં કેટલાક સો કિલોમીટરની મુસાફરી કરો છો, તો ખેતી બદલાય છે. મેદાનોમાં ખેતી અલગ છે. હિમાલયમાં ખેતી અલગ છે. રણમાં ખેતી કરવી અલગ છે. સૂકાં રણ અલગ છે. જ્યાં પાણી ઓછું છે ત્યાં ખેતી અલગ છે. અને દરિયાકાંઠાના પટ્ટામાં ખેતી કરવી અલગ છે. અલગ છે. આ વિવિધતા ભારતને વૈશ્વિક ખાદ્ય સુરક્ષા માટે આશાનું કિરણ બનાવે છે.

આજે ભારત ફૂડ સરપ્લસ દેશ છે

છેલ્લી વખત જ્યારે ICAE કોન્ફરન્સ અહીં યોજાઈ હતી, ત્યારે ભારતને નવી-નવી આઝાદી મળી હતી. તે ભારતની ખાદ્ય સુરક્ષા અને ભારતની કૃષિને લગતો પડકારજનક સમય હતો. આજે ભારત ફૂડ સરપ્લસ દેશ છે. આજે ભારત દૂધ, કઠોળ અને મસાલાનો સૌથી મોટો ઉત્પાદક દેશ છે. ભારત ખાદ્યાન્ન, ફળો, શાકભાજી, કપાસ, ખાંડ, ચા, ઉગાડવામાં આવતી માછલીઓનું બીજું સૌથી મોટું ઉત્પાદક છે. એક સમય હતો જ્યારે ભારતની ખાદ્ય સુરક્ષા વિશ્વ માટે ચિંતાનો વિષય હતો. આજે એવો સમય છે જ્યારે ભારત વૈશ્વિક ખાદ્ય સુરક્ષા, વૈશ્વિક પોષણ સુરક્ષાના ઉકેલો પ્રદાન કરવામાં વ્યસ્ત છે. તેથી, 'ફૂડ સિસ્ટમ ટ્રાન્સફોર્મેશન' જેવા વિષય પર ચર્ચા કરવામાં ભારતના અનુભવો મૂલ્યવાન છે. ખાસ કરીને ગ્લોબલ સાઉથ માટે તે ખૂબ જ ફાયદાકારક હોવાની ખાતરી છે.

ઓર્ગેનિક ખેડૂતોને આર્થિક સહાય

ભારત સરકાર માટી પરીક્ષણ આધારિત ભલામણો પર ઓર્ગેનિક અને બાયોફિટિલાઇઝર સાથે સંતુલિત ખાતરના ઉપયોગને પ્રોત્સાહિત કરી રહી છે. સરકાર જમીનના સ્વાસ્થ્યને સુધારવા માટે વૈકલ્પિક ખાતરો જેમ કે ઓર્ગેનિક અને જૈવ-ખાતરોના ઉપયોગને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે “પુનઃસ્થાપન, જાગૃતિ, પોષણ અને સુધારણા માટે PM પ્રોગ્રામ (PM-PRANAM)” નામની યોજના અમલમાં મૂકી રહી છે. અને પ્રજનનક્ષમતા અને ટકાઉ ઉત્પાદકતા કાર્યક્રમ હેઠળ, રાજ્ય સરકારોને જૈવિક અને કુદરતી ખેતી અને જૈવિક ખાતરોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે બચત કરાયેલ ખાતર સબસિડીના 50% માટે પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવશે. આથો ઓર્ગેનિક ખાતર, પ્રવાહી આથો ઓર્ગેનિક ખાતર ઓર્ગેનિક ખાતરના ઉપયોગ માટે રૂ. 1,500/MTના દરે બજાર વિકાસ સહાયની પણ જાહેરાત કરી છે.

પરંપરાગત કૃષિ વિકાસ યોજના યોજના હેઠળ તાલીમ અને ક્ષમતા નિર્માણ, ડેટા મેનેજમેન્ટ, સહભાગી ગેરંટી સિસ્ટમ- ઇન્ડિયા સર્ટિફિકેશન, મૂલ્યવર્ધન, માર્કેટિંગ અને પ્રચાર જેવા વિવિધ ઘટકોને આવરી લેવા માટે ઓર્ગેનિક ખેતીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ત્રણ વર્ષના સમયગાળા માટે કુલ રૂ. 31,500 પ્રતિ હેક્ટર આપવામાં આવે છે. તેમાંથી રૂ. 15,000 પ્રતિ હેક્ટર ત્રણ વર્ષના સમયગાળા માટે ખેડૂતોને ખેતરમાં/ઓફ-ફાર્મ ઓર્ગેનિક ઇનપુટ્સ માટે ડાયરેક્ટ બેંક ટ્રાન્સફર દ્વારા આપવામાં આવે છે.

એક પૃથ્વી, એક પરિવાર અને એક ભવિષ્ય

મિત્રો, વૈશ્વિક ભાઈ તરીકે ભારત માનવતાના કલ્યાણને સર્વોપરી રાખે છે. જી-20 દરમિયાન ભારતે 'એક પૃથ્વી, એક પરિવાર અને એક ભવિષ્ય'નું વિઝન રજૂ કર્યું હતું. ભારતે પર્યાવરણ બચાવવાની જીવનશૈલી એટલે કે મિશન લાઇફનો મંત્ર પણ આપ્યો. ભારતે પણ 'વન અર્થ-વન હેલ્થ' પહેલ શરૂ કરી. આપણે મનુષ્ય, પ્રાણીઓ અને છોડના સ્વાસ્થ્યને અલગથી જોઈ શકતા નથી. આજે ટકાઉ કૃષિ અને ખાદ્ય પ્રણાલીઓ સામે જે પણ પડકારો છે. તેનો સામનો 'એક પૃથ્વી, એક પરિવાર અને એક

ભવિષ્ય'ના સર્વગ્રાહી અભિગમથી જ થઈ શકે છે.

છેલ્લાં 10 વર્ષોમાં, અમે અમારા ખેડૂતોને લગભગ 1900 નવી ક્લાઇમેટ રેઝિલિયન્ટ જાતો આપી છે

મિત્રો, અમારી આર્થિક નીતિના કેન્દ્રમાં કૃષિ છે. અહીં લગભગ નેવું ટકા પરિવારો એવા છે કે જેમની પાસે ખૂબ ઓછી જમીન છે. આ નાના ખેડૂતો ભારતની ખાદ્ય સુરક્ષાની સૌથી મોટી તાકાત છે. એશિયાના ઘણા વિકાસશીલ દેશોમાં આ સ્થિતિ છે. તેથી, ભારતનું મોડેલ ઘણા દેશો માટે ઉપયોગી થઈ શકે છે. તેનું ઉદાહરણ ટકાઉ ખેતી છે.

ભારતમાં, અમે રાસાયણિક મુક્ત કુદરતી ખેતીને મોટા પાયે પ્રોત્સાહન આપી રહ્યા છીએ. ખૂબ જ સારા પરિણામો જોવા મળ્યા છે. આ વર્ષના બજેટમાં ટકાઉ ખેતી અને આબોહવા સ્થિતિસ્થાપક ખેતી પર પણ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. અમે અમારા ખેડૂતોને ટેકો આપવા માટે એક સંપૂર્ણ ઇકોસિસ્ટમ વિકસાવી રહ્યા છીએ. આબોહવા સ્થિતિસ્થાપક પાક સંબંધિત સંશોધન અને વિકાસ પર ભારતનો ભાર છે. છેલ્લા 10 વર્ષોમાં, અમે અમારા ખેડૂતોને લગભગ 1900 નવી ક્લાઈમેટ રેઝિલિયન્ટ જાતો આપી છે. ભારતીય ખેડૂતોને પણ તેનો ફાયદો મળી રહ્યો છે. આપણી પાસે ચોખાની કેટલીક જાતો પણ છે જેને પરંપરાગત જાતોની સરખામણીમાં પચીસ ટકા ઓછા પાણીની જરૂર પડે છે. તાજેતરના વર્ષોમાં, કાળા ચોખા આપણા દેશમાં સુપરફૂડ તરીકે ઊભરી આવ્યા છે. અહીં, મણિપુર, આસામ અને મેઘાલયના કાળા ચોખા તેના ઔષધીય મૂલ્યને કારણે પસંદ કરવામાં આવે છે, ભારત તેના અનુભવો વિશ્વ સમુદાય સાથે શેર કરવા માટે સમાન રીતે ઉત્સુક છે.

જેને દુનિયા સુપરફૂડ કહે છે અમે તેને શ્રી અન્નની ઓળખ આપી છે

મિત્રો આજના સમયમાં પાણીની અછત અને હવામાન પરિવર્તનની સાથે પોષણ પણ એક મોટો પડકાર છે. ભારત પાસે તેનો ઉકેલ પણ છે. ભારત વિશ્વમાં બાજરીના સૌથી મોટા ઉત્પાદક દેશ છે. જેને દુનિયા સુપરફૂડ કહે છે અને અમે તેને શ્રી અન્નની ઓળખ આપી છે. તેઓ લઘુત્તમ પાણી, મહત્તમ

ઉત્પાદનના સિદ્ધાંત પર કામ કરે છે. ભારતના વિવિધ સુપરફૂડ્સ વૈશ્વિક પોષણ સમસ્યાને ઉકેલવામાં મોટી ભૂમિકા ભજવી શકે છે. ભારત તેના સુપરફૂડની આ ટોપલી દુનિયા સાથે શેર કરવા માંગે છે. ઉપરાંત, ભારતની પહેલ પર, ગયા વર્ષે સમગ્ર વિશ્વએ આંતરરાષ્ટ્રીય બાજરી વર્ષની ઉજવણી કરી હતી.

છેલ્લાં દસ વર્ષમાં અમે નેવું લાખ હેક્ટર ખેતીને સૂક્ષ્મ સિંચાઈ સાથે જોડી છે

મિત્રો, છેલ્લા દાયકામાં અમે ખેતીને આધુનિક ટેકનોલોજી સાથે જોડવાના ઘણા પ્રયાસો કર્યા છે. આજે, સોઇલ હેલ્થ કાર્ડની મદદથી ખેડૂત જાણી શકે છે કે શું ઉગાડવું. તે સોલાર પાવરની મદદથી પંપ ચલાવે છે અને વેસ્ટલેન્ડમાં સોલાર ફર્મિંગમાંથી પણ કમાણી કરે છે. તે ઈ-નામ એટલે કે ભારતના ડિજિટલ એગ્રીકલ્ચર માર્કેટ દ્વારા પોતાની પેદાશ વેચી શકે છે, તે કિસાન કેડિટ કાર્ડનો ઉપયોગ કરે છે. તે પ્રધાનમંત્રી ફસલ બીમા યોજના દ્વારા પોતાના પાકનું રક્ષણ સુનિશ્ચિત કરે છે. ખેડૂતોથી લઈને એગ્રીટેક સ્ટાર્ટઅપ્સ સુધી, કુદરતી ખેતીથી લઈને ફાર્મ સ્ટે અને ફાર્મ-ટુ-ટેબલ વ્યવસ્થા, કૃષિ અને સંબંધિત ક્ષેત્રો ભારતમાં સતત ઔપચારિક બની રહ્યાં છે. માત્ર છેલ્લા દસ વર્ષમાં અમે નેવું લાખ હેક્ટર ખેતીને સૂક્ષ્મ સિંચાઈ સાથે જોડી છે. અમારા ઈથેનોલ મિશ્રણ કાર્યક્રમથી ખેતી અને પર્યાવરણ બંનેને પણ ફાયદો થઈ રહ્યો છે. અમે પેટ્રોલમાં 20 ટકા ઈથેનોલ મિશ્રણના લક્ષ્ય તરફ ઝડપથી આગળ વધી રહ્યા છીએ.

ડ્રોનથી થનારી ખેતીની કમાન મહિલાઓને, અમારી ડ્રોન દીદીઓને આપવામાં આવી રહી છે

મિત્રો, ભારતમાં, અમે કૃષિ ક્ષેત્રમાં ડિજિટલ ટેકનોલોજીનો સંપૂર્ણ ઉપયોગ કરી રહ્યા છીએ. પીએમ કિસાન સન્માન નિધિ દ્વારા, એક કિલક પર 30 સેકન્ડમાં 10 કરોડ ખેડૂતોના બેંક ખાતામાં પૈસા ટ્રાન્સફર થાય છે. અમે ડિજિટલ પાક સર્વે માટે ડિજિટલ પબ્લિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર બનાવી રહ્યા છીએ. અમારા ખેડૂતોને વાસ્તવિક સમયની માહિતી મળશે અને તેઓ ડેટા આધારિત નિર્ણયો લઈ શકશે. અમારી આ પહેલથી કરોડો ખેડૂતોને ફાયદો થશે અને તેમની આર્થિક સ્થિતિમાં વધુ સુધારો થશે. સરકાર જમીનના ડિજિટલાઇઝેશન માટે પણ મોટું અભિયાન ચલાવી રહી છે. ખેડૂતોને તેમની જમીનનો ડિજિટલ આઇડેન્ટિફિકેશન નંબર પણ આપવામાં આવશે. અમે ખેતીમાં ડ્રોનના ઉપયોગને પણ ખૂબ જ ઝડપથી પ્રમોટ કરી રહ્યાં છીએ. ડ્રોનથી થનારી ખેતીની કમાન મહિલાઓને, અમારી ડ્રોન દીદીઓને આપવામાં આવી રહી છે. આ પગલાં ભલે ગમે તે હોય, તેનાથી માત્ર ભારતના ખેડૂતોને જ ફાયદો થશે નહીં પરંતુ વૈશ્વિક ખાદ્ય સુરક્ષાને પણ મજબૂત બનાવશે.

મિત્રો, અહીં મોટી સંખ્યામાં મહિલાઓ અને યુવાનોની ભાગીદારી જોઈને મને વધુ આનંદ થાય છે. દરેક વ્યક્તિ તમારા વિચારો પર નજર રાખશે. મને આશા છે કે આપણે વિશ્વને સસ્ટેનેબલ એગ્રી-ફૂડ સિસ્ટમ્સ સાથે જોડવાના માર્ગો શોધી શકીશું.

નવી દિલ્હી ખાતે CIIની પોસ્ટ બજેટ કોન્ફરન્સમાં પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનું સંબોધન

તે દિવસ દૂર નથી
જ્યારે ભારત વિશ્વની
ત્રીજી સૌથી મોટી આર્થિક
શક્તિ બની જશે

જો યુવા સભા હોય, તો હું શરૂ કરતો - હાઉ ઈઝ ધ જોશ? પરંતુ એવું લાગે છે કે આ પણ યોગ્ય સ્થાન છે. અને જ્યારે મારા દેશમાં એવા લોકો છે જેમણે જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં સ્થિરતા હાંસલ કરી છે અને ઉત્સાહથી ભરપૂર છે, તો મારો દેશ ક્યારેય પાછળ નહીં રહી શકે. મને આ કાર્યક્રમમાં આમંત્રિત કરવા બદલ હું CIIનો હૃદયપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરું છું. મને યાદ છે, તમે અને હું રોગચાળા દરમિયાન ચર્ચા કરી રહ્યા હતા, તમારામાંથી ઘણાને યાદ હશે. અને ચર્ચાના કેન્દ્રમાંનો વિષય હતો - વૃદ્ધિ પાછી મેળવવી, અમારી ચર્ચા તેની આસપાસ ફરતી હતી. અને પછી મેં તમને કહ્યું કે ભારત ખૂબ જ જલ્દી વિકાસના માર્ગ પર દોડશે. અને ભારત આજે કેટલી ઊંચાઈએ છે? આજે ભારત 8 ટકાના દરે વિકાસ કરી રહ્યું છે. આજે આપણે બધા ચર્ચા કરી રહ્યા છીએ - જર્ની ટુવર્ડ વિકસિત ભારત. આ પરિવર્તન માત્ર ભાવનાઓનું નથી, આ પરિવર્તન આત્મવિશ્વાસનું છે. આજે ભારત વિશ્વની પાંચમી સૌથી મોટી આર્થિક શક્તિ છે અને તે દિવસ દૂર નથી જ્યારે ભારત વિશ્વની ત્રીજી સૌથી મોટી આર્થિક શક્તિ બની જશે. હું જે સમુદાયમાંથી આવું છું, તે સમુદાયની એક ઓળખ

છેલ્લા 10 વર્ષમાં 25 કરોડ લોકો ગરીબીમાંથી બહાર આવ્યા

બની ગઈ છે કે તેઓ ચૂંટણી પહેલા જે પણ વાત કરે છે તે ચૂંટણી પછી ભૂલી જાય છે. પરંતુ હું તે સમુદાયમાં અપવાદ છું, અને તેથી જ હું તમને યાદ કરાવું છું કે મેં કહ્યું હતું કે મારી ત્રીજી ટર્મમાં દેશ ત્રીજા નંબરની અર્થવ્યવસ્થા બની જશે. ભારત ખૂબ જ સાવચેતીભર્યા પગલાં સાથે સતત આગળ વધી રહ્યું છે.

સરકારે શ્વેતપત્ર બહાર પાડીને આપણા અર્થતંત્રની સ્થિતિની વિગતો દેશ સમક્ષ રજૂ કરી છે

મિત્રો, જ્યારે 2014માં તમે બધાએ અમને દેશની સેવા કરવાની

તક આપી, જ્યારે 2014માં અમારી સરકાર બની ત્યારે સૌથી મોટો પ્રશ્ન એ હતો કે અર્થવ્યવસ્થાને પાટા પર કેવી રીતે લાવવી? 2014 પહેલાંની નાજુક પાંચની સ્થિતિ અને લાખો કરોડના કૌભાંડો વિશે અહીં દરેક વ્યક્તિ જાણે છે. સરકારે શ્વેતપત્ર બહાર પાડીને આપણા અર્થતંત્રની સ્થિતિની વિગતો દેશ સમક્ષ રજૂ કરી છે. હું તેની વિગતોમાં નહીં જઈશ, પરંતુ હું અપેક્ષા રાખું છું કે તમારા જેવા લોકો, તમારા જેવાં સંગઠનો ચોક્કસપણે તેનો અભ્યાસ કરે, તમારી સાથે ચર્ચા કરે કે આપણે ક્યાં ઊભા છીએ અને

આપણે કયા રોગોનો ભોગ બન્યા છીએ. અમે ભારત અને ભારતીય ઉદ્યોગને તે મહાન સંકટમાંથી બહાર કાઢીને આ ઊંચાઈ પર લાવ્યા છીએ. થોડા દિવસ પહેલાં જ બજેટ આવ્યું, અને હું તમારા દ્વારા બનાવેલા એક સારા દસ્તાવેજને જોઈ રહ્યો હતો, હું તેને જોઈ રહ્યો હતો, હું ચોક્કસ તેનો અભ્યાસ કરીશ. અને બજેટ હમણાં જ આવ્યું છે, તમે પણ હજુ પણ બજેટની ચર્ચામાં વ્યસ્ત છો, તો આજે હું તમારી સમક્ષ બજેટને લગતી કેટલીક હકીકતો રજૂ કરવા માંગુ છું.

ડૉ. મનમોહન સિંહની સરકારનું છેલ્લું બજેટ 16 લાખ કરોડ રૂપિયાનું હતું. આજે અમારી સરકારમાં આ બજેટ ત્રણ ગણું વધીને 48 લાખ કરોડ રૂપિયા થઈ ગયું છે

મિત્રો, ગત સરકારનું છેલ્લું બજેટ 2013-14માં આવ્યું ત્યારે ડૉ.મનમોહન સિંહની સરકારનું છેલ્લું બજેટ 16 લાખ કરોડ રૂપિયાનું હતું. આજે અમારી સરકારમાં આ બજેટ ત્રણ ગણું વધીને 48 લાખ કરોડ રૂપિયા થઈ ગયું છે. મૂડી ખર્ચ, જે સંસાધન રોકાણનું સૌથી મોટું ઉત્પાદક માધ્યમ હોવાનું કહેવાય છે અને તેના આંકડા ખૂબ જ રસપ્રદ છે. 2004 જ્યારે અટલજીની સરકાર ગઈ. યુપીએ સરકાર 2004માં શરૂ થઈ હતી અને યુપીએ સરકારના પ્રથમ બજેટમાં કેપિટલ એક્સપેન્ડિચર લગભગ 90 હજાર કરોડ રૂપિયા હતું. 10 વર્ષ સુધી સરકાર ચલાવ્યા પછી એટલે કે 2014માં, જે યુપીએ સરકારનું 10મું

વર્ષ હતું, તે તેના મૂડી ખર્ચ બજેટને 2 લાખ કરોડ રૂપિયા, એટલે કે 90 હજાર કરોડથી વધારીને 2 લાખ કરોડ કરવામાં સફળ રહી. અને આજે કેપેક્સ રૂ. 11 લાખ કરોડથી વધુ છે. તેનો અર્થ એ કે, 2004-2014ના 10મા વર્ષમાં, મૂડીરોકાણ કોઈક રીતે બમણું થયું. જ્યારે અમારી સરકારમાં કેપેક્સ 5 ગણાથી વધુ વધ્યો છે. અને જો તમે અલગ-અલગ સેક્ટરને જોશો તો પણ તમને ચોક્કસ ખ્યાલ આવશે કે આજે ભારત દરેક સેક્ટરની અર્થવ્યવસ્થા પર કેવી રીતે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી રહ્યું છે. અગાઉની સરકારના 10 વર્ષની સરખામણીમાં અમારી સરકારે રેલવેના બજેટમાં 8 ગણો, હાઈવેના બજેટમાં 8 ગણો, કૃષિના બજેટમાં 4 ગણા અને સંરક્ષણના બજેટમાં 2 ગણો વધારો કર્યો છે. .

અને મિત્રો, દરેક સેક્ટરમાં બજેટમાં આ વિક્રમી વધારો એક સાથે ટેક્સમાં રેકોર્ડ ઘટાડા બાદ કરવામાં આવ્યો છે. 2014માં 1 કરોડ રૂપિયાની કમાણી કરતા MSMEએ 1 કરોડ રૂપિયાનો અનુમાનિત ટેક્સ ચૂકવવો પડ્યો હતો. હવે 3 કરોડ રૂપિયા સુધીની આવક ધરાવતા MSME પણ આ લાભ મેળવી શકશે. 2014માં 50 કરોડ રૂપિયા સુધીની કમાણી કરનાર MSMEને 30 ટકા ટેક્સ ચૂકવવો પડતો હતો. આજે આ દર 22 ટકા છે. 2014માં કંપનીઓ 30 ટકા કોર્પોરેટ ટેક્સ ચૂકવતી હતી, આજે 400 કરોડ રૂપિયા સુધીની આવક ધરાવતી કંપનીઓ માટે આ દર 25 ટકા છે.

અમારી સરકાર જે ગતિ અને માપદંડ સાથે ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનું નિર્માણ કરી રહી છે તેના તમે બધા સાક્ષી છો, તે અભૂતપૂર્વ છે

અને મિત્રો, તે માત્ર બજેટની ફાળવણી વધારવા અથવા કર ઘટાડવાની બાબત નથી. સુશાસનની પણ વાત છે. હું તમને એક ઉદાહરણ આપું. હવે ઉદાહરણ તરીકે, એક કમજોર વ્યક્તિ છે જેનું વજન ઓછું છે પરંતુ કોઈ રોગને કારણે તેના શરીરમાં સોજો આવી ગયો છે અને તેના કપડાં પહેલા કરતા નાના થવા લાગે છે, પણ શું આપણે તેને સ્વસ્થ કહીશું? શું તમે માનશો કે તે સ્વસ્થ છે? તે ખૂબ જ સ્વસ્થ દેખાઈ શકે છે પરંતુ વાસ્તવમાં તે કમજોર છે. 2014 પહેલાંના બજેટની હાલત પણ આવી જ હતી. ત્યારે અર્થતંત્રની તબિયત સારી હોવાનું દર્શાવવા બજેટમાં મોટી મોટી જાહેરાતો કરવામાં આવી હતી. પરંતુ સત્ય એ હતું કે બજેટમાં કરવામાં આવેલી જાહેરાતોનો પણ જમીન પર સંપૂર્ણ અમલ થયો નથી. આ લોકો ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર માટે નક્કી કરેલી રકમનો પણ પૂરો ખર્ચ કરી શક્યા ન હતા. જ્યારે પણ અમે જાહેરાતો કરતા ત્યારે અમે હેડલાઈન્સ લેતા હતા. કદાચ શેરબજારમાં પણ થોડું દેખાતું હશે. અગાઉની સરકારોએ યોજનાઓને સમયસર પૂર્ણ કરવા પર કોઈ ભાર મૂક્યો ન હતો. અમે 10 વર્ષમાં આ સ્થિતિ બદલી છે. અમારી સરકાર જે ગતિ અને માપદંડ સાથે ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનું નિર્માણ કરી રહી છે તેના તમે બધા સાક્ષી છો, તે અભૂતપૂર્વ છે.

આજે વૈશ્વિક વૃદ્ધિમાં ભારતનો હિસ્સો 16 ટકા સુધી પહોંચી ગયો છે

મિત્રો, આજે આપણે જે વિશ્વમાં જીવીએ છીએ તે અનિશ્ચિતતાઓથી ભરેલી છે. અને આવા વિશ્વમાં ભારત જેવી વૃદ્ધિ અને સ્થિરતા અપવાદ છે. આવી અનિશ્ચિતતાના સમયમાં પણ ભારતના વિદેશી મુદ્રા ભંડારમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે. આજે જ્યારે તમામ દેશો નીચી વૃદ્ધિ અથવા ઉચ્ચ ફુગાવા સાથે સંઘર્ષ કરી રહ્યા છે. તે સંજોગોમાં, ભારત એકમાત્ર એવો દેશ છે જ્યાં ઉચ્ચ વૃદ્ધિ અને નીચી ફુગાવો છે. આટલી મોટી મહામારી હોવા છતાં, ભારતની રાજકોષીય સમજદારી સમગ્ર વિશ્વ માટે રોલ મોડેલ છે. વૈશ્વિક ગુડ અને સર્વિસ નિકાસમાં ભારતનું યોગદાન સતત વધી રહ્યું છે. આજે વૈશ્વિક વૃદ્ધિમાં ભારતનો હિસ્સો 16 ટકા સુધી પહોંચી ગયો છે. અને યાદ રાખો, ભારતે આ વૃદ્ધિ ત્યારે હાંસલ કરી છે જ્યારે છેલ્લાં 10 વર્ષમાં અર્થવ્યવસ્થાને આંચકો આપનાર ઘણા સંકટ આવ્યા હતા, આ પણ અમારા કાર્યકાળ દરમિયાન એક સમસ્યા હતી. 100 વર્ષનો સૌથી મોટો રોગચાળો, વિશ્વના વિવિધ દેશોમાં યુદ્ધની સ્થિતિ, ભારતમાં મોટી કુદરતી આફતો - ક્યારેક ચક્રવાત, ક્યારેક દુષ્કાળ, ક્યારેક ભૂકંપ. અમે દરેક સંકટનો સામનો કર્યો, દરેક પડકારને ઉકેલ્યો. જો આ કટોકટી ન આવી હોત, તો ભારત આજે જ્યાં છે તેના કરતા ઘણા ઊંચા સ્તરે હોત અને હું મારી માન્યતા અને મારા અનુભવના આધારે આ કહી રહ્યો છું.

છેલ્લા 10 વર્ષમાં 25 કરોડ લોકો ગરીબીમાંથી બહાર આવ્યા છે

આજે દેશ વિકસિત ભારતના સંકલ્પ સાથે ચાલી રહ્યો છે. છેલ્લા 10 વર્ષમાં 25 કરોડ લોકો ગરીબીમાંથી બહાર આવ્યા છે. અમે દેશના નાગરિકોના જીવનની સરળતા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી રહ્યા છીએ, અમે દેશના નાગરિકોના જીવનની ગુણવત્તા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી રહ્યા છીએ.

આજે દેશમાં લગભગ 1 લાખ 40 હજાર સ્ટાર્ટઅપ્સ છે. અને લાખો યુવાનો આમાં નવી હિંમત લઈને કામ કરી રહ્યા છે

મિત્રો, ઇન્ડસ્ટ્રી 4.0 ને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર પર અમારું ઘણું ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. આજે દેશના યુવાનોમાં એવો મૂડ છે કે તેમણે જાતે જ કંઈક કરવું પડશે. મુદ્રા યોજના હોય, સ્ટાર્ટ અપ ઇન્ડિયા અભિયાન હોય, સ્ટેન્ડ અપ ઇન્ડિયા હોય, તેઓ યુવાનોને ઘણી મદદ કરી રહ્યા છે. 8 કરોડથી વધુ મિત્રોએ પહેલીવાર મુદ્રા યોજનાની મદદ લઈને બિઝનેસ શરૂ કર્યો છે. આજે દેશમાં લગભગ 1 લાખ 40 હજાર સ્ટાર્ટઅપ્સ છે. અને લાખો યુવાનો આમાં નવી હિંમત લઈને કામ કરી રહ્યા છે. આ બજેટમાં પણ 2 લાખ કરોડ રૂપિયાના પીએમ પેકેજની જે જાહેરાત કરવામાં આવી છે તેના દરેક જગ્યાએ વખાણ થઈ રહ્યા છે. 4 કરોડથી વધુ યુવાનોને તેનો સીધો લાભ મળશે. આ PM પેકેજ સર્વગ્રાહી અને વ્યાપક છે. તે ટુકડાઓમાં નથી, તે એકબીજા સાથે જોડાયેલ છે, અંતથી અંત

સુધીનો ઉકેલ છે. તેનું વિઝન સ્પષ્ટ છે, ભારતનું માનવબળ વૈશ્વિક સ્તરે સ્પર્ધાત્મક હોવું જોઈએ, ભારતનું ઉત્પાદન વૈશ્વિક સ્તરે સ્પર્ધાત્મક હોવું જોઈએ, અને તે માત્ર ગુણવત્તાની દૃષ્ટિએ જ નહીં પરંતુ મૂલ્યની દૃષ્ટિએ પણ સ્પર્ધાત્મક હોવું જોઈએ. અમે અમારા યુવાનોનાં કૌશલ્યો વધારવા, તેમના સંપર્કમાં વધારો કરવા અને તેમને સરળ રોજગાર પ્રદાન કરવા માટે ઇન્ટર્નશિપ સ્કીમ લઈને આવ્યા છીએ. અમે એ વાતનું પણ ધ્યાન રાખ્યું છે કે તમારા જેવા લોકો કે જેઓ રોજગાર પેદા કરે છે તેમને મોટા પાયે પ્રોત્સાહન મળવું જોઈએ. એટલા માટે સરકારે EPFO યોગદાનમાં પ્રોત્સાહનની જાહેરાત કરી છે.

વિકસિત ભારતના મહાન સંકલ્પ માટે આપણી દોડ લાંબી હોય. અમે આ માટે પૂરા ફોકસ સાથે કામ કરી રહ્યા છીએ

મિત્રો, અમારી સરકારનો ઇરાદો અને પ્રતિબદ્ધતા એકદમ સ્પષ્ટ છે. આપણી દિશામાં કોઈ ડાયવર્ઝન નથી. તે નેશન ફર્સ્ટ હોય, આ અમારી પ્રતિબદ્ધતા હોય, 5 ટ્રિલિયન ડોલરની અર્થવ્યવસ્થાનો સંકલ્પ હોય, સંતૃપ્તિનો અભિગમ હાંસલ કરવાનો ઇરાદો હોય, આત્મનિર્ભર માટે આપણો સંકલ્પ હોય. ભારત, વિકસિત ભારતના મહાન સંકલ્પ માટે આપણી દોડ લાંબી હોય. અમે આ માટે પૂરા ફોકસ સાથે કામ કરી રહ્યા છીએ. અમે યોજનાઓનો સતત વિસ્તાર કરીએ છીએ અને તેમની પ્રગતિની સમીક્ષા કરીએ છીએ. તમે સરકારનો અભિગમ અને વિકાસ

પ્રત્યે અમારી પ્રતિબદ્ધતા સારી રીતે જાણો છો. દર વખતે, અમે નવા સીમાચિહ્નો બનાવી રહ્યા છીએ. તેથી, ઉદ્યોગો પાસેથી મારી અપેક્ષા છે કે તેઓ સરકાર સાથે ખભે ખભા મિલાવીને ઊભા રહે અને વિકસિત ભારતનું સ્વપ્ન સાકાર કરવા સરકાર સાથે સ્પર્ધા કરે અને સરકારને પાછળ રાખીને જીતે, આ મારી તમારી પાસેથી અપેક્ષા છે. પીએમ પેકેજની જાહેરાતો, આપણે બંનેએ, પછી તે સરકાર હોય કે ઉદ્યોગ, આપણે સહિયારી જવાબદારી તરીકે તેને ઝડપી ગતિએ આગળ વધારવાની છે. મને તમારામાં પૂરો વિશ્વાસ છે.

આ બજેટમાં દેશના 100 મોટા શહેરોની નજીક ઈન્વેસ્ટમેન્ટ-રેડી “પ્લગ એન્ડ પ્લે” ઈન્ડસ્ટ્રીયલ પાર્ક બનાવવાની જાહેરાત

મિત્રો, આ વખતના બજેટનું બીજું એક પાસું છે જે આપણા વિકસિત ભારતની યાત્રાને બળ આપશે. આ વિષય છે - ઉત્પાદન. તમે બધાએ જોયું છે કે છેલ્લા 10 વર્ષમાં ભારતની મેન્યુફેક્ચરિંગ ઇકોસિસ્ટમ કેવી રીતે બદલાઈ છે. અમે મેક ઇન ઇન્ડિયા જેવી મહત્વાકાંક્ષી ઝુંબેશ શરૂ કરી, અમે ઘણા ક્ષેત્રોમાં FDI નિયમોને સરળ બનાવ્યા. અમે મલ્ટિ-મોડલ લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક બનાવ્યા, 14 સેક્ટર માટે PLI સ્કીમ શરૂ કરી. આવા નિર્ણયોએ મેન્યુફેક્ચરિંગ સેક્ટરનો આત્મવિશ્વાસ નવી ઊંચાઈઓ પર પહોંચાડ્યો છે. હવે આ બજેટમાં દેશના 100 મોટા શહેરોની નજીક ઈન્વેસ્ટમેન્ટ-રેડી “પ્લગ એન્ડ પ્લે” ઈન્ડસ્ટ્રીયલ પાર્ક બનાવવાની

જાહેરાત કરવામાં આવી છે. આ 100 શહેરો વિકસિત ભારતના નવા ગ્રોથ હબ બનશે. સરકાર હાલના ઔદ્યોગિક કોરિડોરને પણ આધુનિક બનાવશે. અમે MSMEs પર પણ ખૂબ ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. તેનાથી કરોડો લોકોને રોજગાર મળે છે. સરકારે એમએસએમઈના પડકારોનો સામનો કરવાની સાથે તેમને સુવિધાઓ પૂરી પાડી છે. અમે 2014 થી સતત કામ કરી રહ્યા છીએ જેથી MSME ને જરૂરી કાર્યકારી મૂડી અને ધિરાણ મળે, તેમના અનુપાલનનો બોજ અને કર ઘટે, તેમની બજાર સરપ્લસ અને સંભાવનાઓમાં સુધારો થાય અને MSME ને ઔપચારિક બનાવવામાં આવે. આ બજેટમાં MSME માટે નવી ક્રેડિટ ગેરંટી સ્કીમ પણ શરૂ કરવામાં આવી છે.

આ તમામ ઘોષણાઓ પ્રગતિના નવા માર્ગો ખોલશે અને નવી તકોનું સર્જન કરશે

મિત્રો, જ્યારે બજેટ આવે છે, ત્યારે તેની ચર્ચા ઘણીવાર કેટલીક મહત્વપૂર્ણ બાબતોની આસપાસ સીમિત થઈ જાય છે. અને હાલની મોટાભાગની ચર્ચાઓ મીડિયા પ્રેરિત છે અને તે પણ એજન્ડા આધારિત છે. જ્યારે શાંત વાતાવરણ હોય ત્યારે જ વ્યક્તિ પરિસ્થિતિઓમાં ઊંડાણપૂર્વક જોવા મળે છે. ઘણી વખત, સંબંધિત ઉદ્યોગો અથવા નિષ્ણાતો પણ તેમના પર થોડું ધ્યાન આપે છે અને તેમના વિશે વાત પણ કરે છે. પરંતુ મને લાગે છે કે બજેટમાં આવી બાબતોને દરેક ક્ષેત્રમાં વારંવાર પુનરાવર્તિત કરવી જરૂરી છે, સૂક્ષ્મ સ્તરે પણ તેનું વિશ્લેષણ જરૂરી છે. હવે બજેટમાં

ન્યુકિલયર પાવર જનરેશન માટે ફાળવણીમાં વધારો કરવામાં આવ્યો છે. અમે કૃષિમાં ડિજિટલ પબ્લિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પણ બનાવવા જઈ રહ્યા છીએ. અમે ખેડૂતોને તેમની જમીનના નંબર આપવા માટે ભૂ-આધાર કાર્ડ પણ આપવાના છીએ. અવકાશ અર્થતંત્ર માટે રૂ. 1000 કરોડની વેન્યર કેપિટલની પણ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. બજેટમાં ક્રિટિકલ મિનરલ મિશનની પણ જાહેરાત કરવામાં આવી છે. અમે ટૂંક સમયમાં ખાણકામના ઓફ-શોર બ્લોક્સના પ્રથમ તબક્કાની હરાજી શરૂ કરવા જઈ રહ્યા છીએ. આ તમામ ઘોષણાઓ પ્રગતિના નવા માર્ગો ખોલશે અને નવી તકોનું સર્જન કરશે.

પીએમ સૂર્યઘર યોજના

મિત્રો, આજે જ્યારે ભારત વિશ્વની ત્રીજી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બનવા જઈ રહ્યું છે ત્યારે નવા ક્ષેત્રોમાં પણ શક્યતાઓ સર્જાઈ રહી છે. ખાસ કરીને આપણા સૂર્યોદય ક્ષેત્રોમાં. તમે જાણો છો, ટેકનોલોજી વર્તમાન છે, ટેકનોલોજી ભવિષ્ય છે. આજે જે પણ દેશ સેમિકન્ડક્ટર વેલ્યુ ચેઇનમાં પોતાનું સ્થાન બનાવે છે તે ભવિષ્યમાં મોટી ભૂમિકા ભજવશે. અને તેથી જ અમે ભારતમાં આ ઉદ્યોગને આગળ લઈ જઈ રહ્યા છીએ. એ જ રીતે, અમે ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ઉત્પાદનને પણ પ્રોત્સાહિત કરી રહ્યા છીએ. આજે મોબાઈલ મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્રાંતિનો યુગ છે. એક સમયે મોબાઈલ ફોનનો આયાતકાર ભારત આજે વિશ્વના ટોચના મોબાઈલ ફોન ઉત્પાદકો

અને નિકાસકારોમાં સ્થાન મેળવ્યું છે. ભારતમાં, અમે ગ્રીન જોબ્સ સેક્ટર માટે એક વિશાળ રોડમેપ તૈયાર કર્યો છે. અમે ગ્રીન હાઇડ્રોજન, ઇલેક્ટ્રિક વાહનો, આવાં ઘણાં ક્ષેત્રોને પ્રોત્સાહન આપી રહ્યા છીએ. પીએમ સૂર્યઘર યોજના એટલી મોટી યોજના છે, આટલા બધા વિકેતાઓની જરૂર છે, અને સરકાર દરેક ઘરને 75 હજાર રૂપિયા આપવા જઈ રહી છે. આ પોતાનામાં એક મોટી ક્રાંતિ હશે. આ બજેટમાં સ્વચ્છ ઊર્જા માટે ઉઠાવવામાં આવેલાં પગલાંની ઘણી ચર્ચા છે. આજના યુગમાં, ઊર્જા સુરક્ષા અને ઊર્જા સંક્રમણ બંને અર્થતંત્ર અને ઇકોલોજી માટે સમાન રીતે મહત્વપૂર્ણ છે. પરંતુ તેની સાથે અમે નાના ન્યુક્લિયર રિએક્ટર પર પણ કામ કરી રહ્યા છીએ. આનાથી માત્ર ઊર્જા વપરાશના રૂપમાં ઉદ્યોગને જ ફાયદો થશે નહીં, પરંતુ આ ક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત સમગ્ર સપ્લાય ચેઇનને પણ નવા વેપારની તકો મળશે. આપણા ઉદ્યોગો અને ઉદ્યમીઓએ હંમેશા દેશના વિકાસ માટે તેમની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવી છે. મને વિશ્વાસ છે કે મેં ઉલ્લેખ કર્યો છે તે તમામ સૂર્યોદય ક્ષેત્રોમાં તમે ભારતને વૈશ્વિક ખેલાડી બનાવવા જઈ રહ્યા છો. અને આ મારા માટે માત્ર એક શબ્દ વૈશ્વિક ખેલાડી નથી...હું સ્પષ્ટપણે માનું છું કે મારો દેશ વૈશ્વિક ખેલાડી બનશે.

ભારતને વિકસિત ભારત બનાવવા માટે ઉદ્યોગ અને ભારતના ખાનગી ક્ષેત્ર એક શક્તિશાળી માધ્યમ

મિત્રો, અમારી સરકારમાં રાજકીય ઇચ્છાશક્તિની કોઈ કમી

નથી અને તમે પણ તેનાથી વાકેફ છો. આપણા માટે દેશ અને દેશવાસીઓની આકાંક્ષાઓ સૌથી વધુ મહત્વ ધરાવે છે. હું ભારતને વિકસિત ભારત બનાવવા માટે ઉદ્યોગ અને ભારતના ખાનગી ક્ષેત્રને એક શક્તિશાળી માધ્યમ માનું છું. હું તમારા જેવા મિત્રોને, સંપત્તિ સર્જકોને, ભારતની વૃદ્ધિની વાર્તાનું મુખ્ય પ્રેરક બળ માનું છું. અને હું લાલ કિલ્લા પરથી પણ ગર્વ સાથે તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં અચકાતો નથી.

ભારતમાં થઈ રહેલું રોકાણ સમગ્ર વિશ્વની પ્રગતિનો આધાર બની રહ્યું છે

મિત્રો, આજે સમગ્ર વિશ્વની નજર ભારત પર છે, તમારા બધા પર છે. આજે ભારતની નીતિ, ભારતની વફાદારી, ભારતનો સંકલ્પ, ભારતના નિર્ણયો અને ભારતમાં થઈ રહેલું રોકાણ સમગ્ર વિશ્વની પ્રગતિનો આધાર બની રહ્યું છે. વિશ્વભરમાંથી રોકાણકારો અહીં આવવા ઉત્સુક છે. વિશ્વના નેતાઓ ભારત વિશે સકારાત્મકતાથી ભરેલા છે. ભારતીય ઉદ્યોગ માટે આ એક મોટી તક છે, આ એક સુવર્ણતક છે. આપણે આ તક વેડફવી ન જોઈએ. નીતિ આયોગની બેઠકમાં પણ, જ્યારે હું મુખ્ય પ્રધાનોને મળ્યો, ત્યારે મેં તેમને કહ્યું કે દરેક રાજ્યએ રોકાણકારોને અનુકૂળ ચાર્ટર તૈયાર કરવું જોઈએ. રોકાણ આકર્ષવા માટે રાજ્યો વચ્ચે તંદુરસ્ત સ્પર્ધા હોવી જોઈએ. અને હું નથી ઇચ્છતો કે મારા દેશનું એક પણ રાજ્ય પાછળ રહી જાય. રોકાણ માટેની નીતિઓમાં વધુ સ્પષ્ટતા લાવવી, સારું વાતાવરણ ઊભું કરવું,

દરેક પગલે સુશાસન અનુભવવું જોઈએ જેથી રોકાણકારો દેશના દરેક રાજ્યમાં જઈ શકે.

જ્યારે દેશ આઝાદીની શતાબ્દી ઉજવશે, જ્યારે ભારતની આઝાદીના 100 વર્ષ થશે, તે સદીમાં આપણે વિકસિત ભારત બનીશું

મિત્રો, છેલ્લાં 10 વર્ષના અનુભવના આધારે અને વિશ્વની સ્થિતિને નજીકથી જાણ્યા પછી હું પૂરા વિશ્વાસ સાથે કહું છું કે જ્યારે દેશ આઝાદીની શતાબ્દી ઉજવશે, જ્યારે ભારતની આઝાદીના 100 વર્ષ થશે, તે સદીમાં આપણે વિકસિત ભારત બનીશું. હું ઉજવણી કરીશ. ગરીબ દેશ તરીકે આપણને આઝાદી મળી, આપણે લૂંટાઈ ગયા. દુનિયામાં જેને લૂંટવું હોય તે લૂંટતો હતો, અમે છેલ્લી ઘડી સુધી લૂંટાઈ ગયા અને પછી અમે અમારી યાત્રા શરૂ કરી. 100 વર્ષની અંદર આપણે તમામ અવરોધોને દૂર કરીને અને સંકલ્પોને પરિપૂર્ણ કરીને વિકસિત ભારતની શતાબ્દી ઊજવી શકીશું. આપણે જીવીએ કે ન જીવીએ, આપણી ભાવિ પેઢીઓ ગર્વ સાથે વિકસિત ભારત જીવવાનું સપનું લઈને જઈ રહી છે. ચાલો આપણે સૌ સાથે મળીને આગળ વધીએ, આપણા ભારતને વિકસિત બનાવીએ અને આ સંકલ્પને ફળીભૂત કરવા માટે, ભગવાને આપણને જીવનમાં જે કંઈ આપ્યું છે તેમાંથી આપણે સમાજ અને દેશને ફરીથી અર્પણ કરીએ. આ જ ભાવના સાથે આપ સૌને ખૂબ ખૂબ શુભેચ્છાઓ.

ખૂબ ખૂબ આભાર!

ગુજરાત ભાજપ સરકારની ઉપલબ્ધિઓ

ગુજરાતમાં થરાદ-મહેસાણા, અમદાવાદ નેશનલ હાઈસ્પીડ કોરીડોરને મંજૂરી આપવા માટે વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનો હૃદયપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરતા મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ

મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે ગુજરાતમાં થરાદ-મહેસાણા, અમદાવાદ નેશનલ હાઈસ્પીડ કોરીડોરને મંજૂરી આપવા માટે વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનો હૃદયપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કર્યો છે.

વડાપ્રધાનશ્રીની અધ્યક્ષતામાં મળેલી આર્થિક બાબતો અંગેની કેબિનેટ કમિટીની બેઠકે દેશમાં કુલ રૂ. ૫૦,૬૫૫ કરોડના વિવિધ રોડ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપી છે. વડાપ્રધાનશ્રીએ ભારતમાલા પરિયોજનામાં એક મહત્વપૂર્ણ પ્રોજેક્ટસ અન્વયે થરાદથી અમદાવાદ સુધીના ૨૧૪ કિ.મી. ની લંબાઈના સિક્સ લેન એક્સપ્રેસ કંટ્રોલ નેશનલ હાઈ સ્પીડ કોરીડોર માટે રૂ. ૧૦,૫૩૪ કરોડ મંજૂર કર્યા છે.

મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે, બનાસકાંઠા, પાટણ, મહેસાણા, ગાંધીનગર અને

અમદાવાદ જિલ્લાઓમાંથી પસાર થનારા આ હાઈસ્પીડ કોરીડોરના નિર્માણથી રાજ્યના ઔદ્યોગિક અને આર્થિક વિકાસને વધુ વેગ મળશે તેમ વડાપ્રધાનશ્રીના નેતૃત્વની કેન્દ્ર સરકારના નિર્ણયને આવકારતા જણાવ્યું છે.

તેમણે કેન્દ્રીય સડક પરિવહન અને રાજમાર્ગ મંત્રીશ્રી નીતિન ગડકરીજીનો પણ ગુજરાતને આ માતબર રકમ મંજૂર કરવા માટે આભાર દર્શાવતા ઉમેર્યું છે કે, આ કોરીડોર ફાર્મા, ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ક્લસ્ટર્સ અને એસ.ઈ.ઝેડ. સહિતના મહત્વપૂર્ણ ક્ષેત્રોને બહેતર કનેક્ટિવિટી આપશે. એટલું જ નહિ, માલસામાનના પરીવહન ખર્ચમાં ઘટાડો અને સમયમાં બચત પણ થશે. નેશનલ હાઈવે ઓથોરિટી દ્વારા ભારતમાલા પરિયોજના ફેઝ-૧ અન્વયે અમૃતસરથી જામનગર સુધી સિક્સ લેન એક્સપ્રેસ કંટ્રોલ ગ્રીન ફિલ્ડ એક્સપ્રેસ-વેનું નિર્માણ હાથ ધરાઈ રહ્યું છે.

આ આર્થિક કોરીડોર પંજાબ, હરિયાણા, રાજસ્થાન અને ગુજરાતમાંથી પસાર થઈ રહ્યો છે. તેમ જ અમૃતસર અને મુંબઈ વચ્ચે એક્સપ્રેસ-વે કનેક્ટિવિટી પૂર્ણ કરવા માટે અમૃતસર-જામનગર

ઈકોનોમિક કોરીડોરને ગ્રીન ફિલ્ડ એક્સપ્રેસ-વે દ્વારા અમદાવાદ સાથે જોડવાની જરૂરિયાત છે.

વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ આ સંદર્ભમાં થરાદ, ડિસા, મહેસાણા-અમદાવાદ નેશનલ હાઈસ્પીડ કોરીડોર માટે મંજૂરી આપીને ગુજરાતના ઔદ્યોગિક વિકાસ સાથે કનેક્ટિવિટીની મહત્વપૂર્ણ દીશા ખોલી આપી છે, તેમ મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે વડાપ્રધાનશ્રી અને કેન્દ્ર સરકારનો આભાર વ્યક્ત કરતા જણાવ્યું છે.

રાજ્યની ૩૨ નગરપાલિકાઓને સિટી સિવિક સેન્ટર્સની ભેટ આપતા મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે રાજ્યના નગરપાલિકા વિસ્તારોમાં રહેતા શહેરીજનોને ૩૨ સિટી સિવિક સેન્ટર્સની મહિસાગર જિલ્લાના બાલાસિનોર ખાતેથી ભેટ આપી હતી. નગરોમાં વસતા નાગરિકોને મ્યુનિસિપલ સેવાઓ એક જ સ્થળેથી સરળતાએ મળી રહે તેવો સિટીઝન સેન્ટ્રલ સર્વિસીસથી ઈઝ ઓફ લિવિંગનો આશય આ સિટી સિવિલ સેન્ટર્સની

સ્થાપનામાં રહેલો છે.

નાગરિકોના વિવિધ પ્રશ્નોના નિવારણ માટે ઓછામાં ઓછો સમયગાળો રહે એટલું જ નહિ. નગરપાલિકા વિષયક ઓનલાઇન સુવિધા સરળતાએ મળે તે માટે “વન સ્ટોપ શોપ” તરીકે આ સિટી સિવિક સેન્ટર્સ કાર્યરત કરવામાં આવ્યા છે.

સ્વર્ણિમ જયંતી મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના અંતર્ગત ૨૦૨૨-૨૩માં નવી બાબત તરીકે આ સિટી સિવિક સેન્ટર્સનો વિચાર અમલી કરવામાં આવેલો છે. ૨૨ નગરપાલિકાઓમાં પ્રથમ તબક્કે આવા સિટી સિવિક સેન્ટર કાર્યરત થયેલા છે. અને ૨૦૨૩-૨૪ના વર્ષમાં બીજા તબક્કામાં વધુ ૬૬ નગરપાલિકાઓમાં સિટી સિવિક સેન્ટરની મંજૂરી આપવામાં આવી છે. સમગ્રતયા ૯૩.૭૬ કરોડના અંદાજિત ખર્ચે ગુજરાત શહેરી વિકાસ નિગમ દ્વારા આ સેન્ટર્સ કાર્યરત થવાના છે.

મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે આ શૃંખલામાં બાલાસીનોર ખાતેથી ૩૨ નગરપાલિકાઓમાં સિટી સિવિક સેન્ટર્સનો કાર્યારંભ કરાવ્યો હતો. આ સિટી સિવિક સેન્ટર્સ રૂ. ૪૫.૪૭ કરોડના ખર્ચે તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે. મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે આ નવનિર્મિત સિટી સિવિક સેન્ટર્સનું લોકાર્પણ કર્યું તે વખતે રાજ્યમાં ૩૨ સ્થળે આયોજિત કાર્યક્રમમાં રાજ્ય મંત્રી મંડળના સભ્યો, ધારાસભ્યો અને પદાધિકારીઓ પણ જોડાયા હતા.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ સિટી સિવિક સેન્ટરની તકતીનું અનાવરણ કરીને નવનિર્મિત સિવિક સેન્ટરની મુલાકાત

લીધી હતી તથા અહીં ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવેલી સુવિધાઓનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું અને સિવિક સેન્ટરના અરજદારોને દાખલાઓ, પ્રમાણપત્રોનું વિતરણ પણ તેમણે કર્યું હતું.

નગરોમાં વસતા શહેરીજનોની સુખ-સુવિધામાં વૃદ્ધિ કરવાના રાજ્ય સરકારના સંકલ્પને પ્રતિબિંબિત કરતા આવા સિટી સિવિક સેન્ટર્સમાં મિલ્કત વેરા, હોલ બૂકિંગ, વેરા આકારણી અરજી, લગ્ન નોંધણી, વ્યવસાય વેરા અને વ્યવસાય વેરાનું રજિસ્ટ્રેશન, જન્મ-મરણના દાખલા, ગુમાસ્તાધારા પરવાના અને અન્ય ફરિયાદોની અરજીને લગતી કામગીરી કરવામાં આવે છે.

આ ૩૨ સિટી સિવિક સેન્ટર્સના લોકાર્પણના આ દ્વિતીય તબક્કામાં બાલાસીનોર ઉપરાંત પાટડી, કપડવંજ, બોટાદ, ઘસરા, જેતપુર, ગોંડલ, સિક્કા, ઓખા, પાટણ, સિદ્ધપુર, ઊંજા, ધાનેરા, માણસા, શહેરા, હાલોલ, આણંદ, પેટલાદ, સંતરામપૂર, ઝાલોદ, ધરમપૂર, જંબુસર, બારડોલી, બિલિમોરા, સોનગઢ, મહુવા, કોડીનાર, વિસાવદર, બાબરા, પાલિતાણા અને માંગરોળ નગરપાલિકાઓનો સમાવેશ થાય છે.

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે જૂનાગઢવાસીઓને રૂ.૩૯૭ કરોડનાં ૯૧ વિકાસકાર્યોની ભેટ આપી

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે જૂનાગઢવાસીઓને રૂ. ૩૯૭ કરોડના ૯૧ વિકાસ કાર્યોની ભેટ

ગાંધીનગરથી વિડિયો કોનફરન્સના માધ્યમથી આપતા જણાવ્યું કે, રાજ્યમાં શહેરી વિકાસમાં એક પણ નગર પાછળ ન રહે તેવી પ્રતિબદ્ધતા સાથે રાજ્ય સરકાર કામ કરી રહી છે. જૂનાગઢ શહેરના આ વિવિધ વિકાસ કાર્યોના ઈ- લોકાર્પણ-ખાતમુહૂર્તથી ઇઝ ઓફ લિવિંગની નેમ સાકાર થશે.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ જણાવ્યું કે, વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ શહેરી વિકાસના ક્ષેત્રે રાજ્યને અગ્રીમ રાજ્ય બનાવવાની દિશા આપી છે. ગુજરાત તેના શહેરી વિકાસના કારણે વિશ્વ ફલક પર નામાંકિત થયું છે. ગરવા ગિરનારની ગોદમાં વસેલા ઐતિહાસિક જૂનાગઢમાં પણ અદ્યતન વિકાસની રાજ્ય સરકારની નેમ છે, નરસિંહ મહેતાનું આ નગર આજે વિકાસની દિશામાં અગ્રેસર બન્યું છે તેમ તેમણે ઉમેર્યું હતું.

વડાપ્રધાનશ્રીના નેતૃત્વમાં શહેરી વિકાસની નવી પ્રણાલી પ્રસ્થાપિત થઈ છે, વધતી જતી શહેરી જનસંખ્યાને મૂળભૂત અને આંતર માળખાકીય સુવિધા આપવા રાજ્ય સરકાર પ્રતિબદ્ધ છે. શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ નાણાંના અભાવે વિકાસનું કોઈ કામ અટકે નહિ તે માટે આગવું નાણાં વ્યવસ્થાપન પણ કર્યું છે તેમ પણ તેમણે જણાવ્યું હતું.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ કહ્યું કે, તાજેતરમાં મહાનગરપાલિકાઓ અને નગરપાલિકાઓના માળખાકીય વિકાસનાં કામો માટે રૂ. ૨૧૧૧ કરોડના ચેક અર્પણ કરવામાં આવ્યા છે તેમાં જૂનાગઢ મહાનગરપાલિકાને રૂ. ૩૪.૪૦ કરોડ ફાળવ્યા છે.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ વિકાસનાં કામોની ગુણવત્તા જળવાઈ રહે તે માટે ખાસ ભાર મુકતા જણાવ્યું કે, જૂનાગઢ મહાનગરપાલિકા વિકાસ કામોમાં નંબર વન બને તેવું આયોજન થયું છે અને સૌ સાથે મળીને જૂનાગઢ મહાનગરપાલિકાને ટોચના સ્થાને પહોંચાડે તેવો અનુરોધ તેમણે કર્યો હતો.

કેન્દ્ર સરકારના બજેટમાં શહેરી વિકાસને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવ્યું છે, આપણા શહેર ગ્રોથ હબ બને તેવી નેમ પણ આ બજેટમાં રાખવામાં આવી છે. ગુજરાતના સહિત દેશના ૧૦૦ મોટા શહેરોમાં કેન્દ્ર સરકાર રાજ્ય સરકાર અને અન્ય એજન્સીઓ સાથે મળીને વોટર સપ્લાય, સુએઝ ટ્રીટમેન્ટ તથા સોલીડ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટના પ્રોજેક્ટ પર પણ ભાર અપાયો છે તેની વિસ્તૃત છણાવટ મુખ્યમંત્રીશ્રીએ કરી હતી.

લોક ભાગીદારીથી કેવા સારા પરિણામ મળી શકે તે જૂનાગઢના લોકોએ કરી બતાવ્યું છે, ગયા વર્ષે ભારે વરસાદમાં જૂનાગઢ શહેરના ગયા વર્ષે ભારે વરસાદમાં જૂનાગઢ શહેરના વૉકળામાં કાપ, માટી, ઝાડી-ઝાંખરા કારણે પાણી ભરાવાની મોટી સમસ્યા હતી. તેના કારણે ઘણું નુકસાન પણ થયું હતું. પણ આ વર્ષે જૂનાગઢ મહાનગરપાલિકાએ ૯ કિમી જેટલા લાંબા કાળવા વૉકળાનું PPP મોડલ પર ડીસિલિટિંગ કરીને આ સમસ્યાનો હલ કરવાનો સરહાનીય પ્રયાસ કર્યો છે. તેમ જણાવતા મુખ્યમંત્રીશ્રીએ રેઈન વોટર હાર્વેસ્ટિંગ અને વૉકળા સફાઈની કામગીરી માટે જૂનાગઢ

મહાનગરપાલિકાને અભિનંદન આપ્યા હતાં.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ ગ્રીન ગ્રોથ અને પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની ‘એક પેડ માં કે નામ’ ની પહેલને સાકાર કરવા જૂનાગઢ મહાનગરપાલિકા રૂ.૫,૦૦૦ વૃક્ષો વાવવાનો સંકલ્પ કર્યો છે, તેને બિરદાવતાં જૂનાગઢ વાસીઓને પણ તેમાં જોડાવા માટે અપીલ કરી હતી.

મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલનો રાજ્યમાં શહેરીકરણ અને ઔદ્યોગીકરણના વધતા વ્યાપ સાથે વધી રહેલી ફાયર સેફ્ટીની જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં લઈને વધુ એક મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય

મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે રાજ્યની નગરપાલિકાઓમાં આકસ્મિક જરૂરી અગ્નિશમન વાહનો - સાધનો ફાયર વિલ્ડલ્સ એન્ડ ઇકિવપમેન્ટ્સ ખરીદી માટે કુલ ૬૩ કરોડ રૂપિયાની ગ્રાન્ટ ફાળવવા સૈદ્ધાંતિક અનુમતિ આપી છે.

ગુજરાત દેશના વિકાસનું રોલમોડેલ સ્ટેટ છે અને તેના પરિણામ સ્વરૂપે રાજ્યમાં શહેરીકરણ અને ઔદ્યોગીકરણનો વ્યાપ દિન પ્રતિદિન વધી રહ્યો છે. એટલું જ નહીં, ફાયર સેફ્ટીની જરૂરિયાતો પણ વધી છે.

મુખ્યમંત્રીશ્રી સમક્ષ આ સંદર્ભમાં પ્રજાકીય પ્રતિનિધિઓ અને સ્થાનિક અગ્રણીઓએ કરેલી રજૂઆતોનો સકારાત્મક પ્રતિસાદ આપતાં મુખ્યમંત્રીશ્રીએ સ્થાનિક શહેરી સત્તા તંત્ર તેમની પાસેના અદ્યતન ફાયર સેફ્ટી સાધનોથી

સજ્જ રહે તેવા સલામતિ-સુરક્ષાના અભિગમથી આ રકમ સ્વર્ણિમ જયંતી મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજનામાંથી મંજૂર કરી છે. નગરપાલિકાઓની અગ્નિશમન વાહનો અને સાધનોની જરૂરીયાતો અનુસાર તેની ખરીદી ગુજરાત શહેરી વિકાસ કંપની(જી.યુ.ડી.સી.) કરીને સંબંધિત નગરપાલિકાઓને ફાળવણી કરશે.

મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે આ હેતુસર નગરપાલિકાઓમાં ૧૮ મીની ફાયર ટેન્ડર, ૨૧ વોટર બાઉસર, ૨૮ વોટર કમ ફોમ ટેન્ડર અને ૨ ઇલેક્ટ્રિક રેસ્ક્યુ બોટ મળી નગરપાલિકાઓ માટે ૭૧ વાહનો ખરીદી માટે કુલ રૂ. ૬૩.૦૨ કરોડની ગ્રાન્ટ ફાળવવા સૈદ્ધાંતિક અનુમતિ આપી છે. રાજ્ય સરકારે ૨૦૨૦થી ૨૦૨૪ના વર્ષ દરમિયાન નગરપાલિકાઓને ૮૫ વાહનો ફાળવેલા છે તથા અન્ય ૧૮ વાહનો ફાળવણીની પ્રક્રિયામાં છે. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ આ નગરપાલિકાઓને ફાળવનારા અગ્નિશમન વાહનોમાં જી.પી.એસ. ટ્રેકિંગ સીસ્ટમના ઉપયોગ તથા તેના ઉદાને સી.એમ. ડેશબોર્ડ સાથે લીંક કરવાના દિશાનિર્દેશો પણ આપ્યા છે.

મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે અગ્નિશમન વાહનો સાધનોની ખરીદી માટે માતબર નાણાં ફાળવણીની આપેલી આ સૈદ્ધાંતિક મંજૂરીને પરિણામે નગરોમાં પ્રજાજીવનની જાનમાલ સુરક્ષા-સલામતી વધુ સુદૃઢ અને સુનિશ્ચિત થશે.

કેન્દ્રની ભાજપ સરકારની ઉપલબ્ધિઓ

NATS 2.0 પોર્ટલ લોન્ચ કર્યું નોકરી પરની તાલીમ માટે યુવા સ્નાતકો અને ડિપ્લોમા ધારકોને DBT દ્વારા રૂ. 100 કરોડનું સ્ટાઇપેન્ડ

કેન્દ્રીય શિક્ષણમંત્રીશ્રીએ નવી દિલ્હીમાં રાષ્ટ્રીય એપ્રેન્ટિસશીપ અને તાલીમ યોજના 2.0 પોર્ટલ લોન્ચ કર્યું અને DBT મોડ દ્વારા એપ્રેન્ટિસને ₹100 કરોડનું સ્ટાઇપેન્ડ વિતરિત કર્યું. આ એપ્રેન્ટિસ વિવિધ ક્ષેત્રો જેમ કે IT/ITes, ઉત્પાદન, ઓટોમોબાઇલ વગેરેમાં તાલીમ લઈ રહ્યા છે. આ પહેલ યુવાનોના કૌશલ્ય અને રોજગારી પર સરકારના ધ્યાન સાથે સુસંગત છે. NATS 2.0 પોર્ટલનો ઉપયોગ મોટી સંખ્યામાં લાભાર્થીઓ દ્વારા નોંધણી કરવા અને એપ્રેન્ટિસશીપ માટે અરજી કરવા માટે થવાની અપેક્ષા છે. વધુમાં, સંસ્થાઓ/ઉદ્યોગો તેમની ખાલી જગ્યાઓ અને કરારોનું સંચાલન કરવા માટે પોર્ટલનો લાભ લેશે. તેથી, નોંધપાત્ર સંખ્યામાં યુવા સ્નાતકો અને ડિપ્લોમાધારકોને રોજગારી કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરવામાં મદદ કરવામાં આવશે, તેની સાથે બાંધકામકૃત માસિક સ્ટાઇપેન્ડ પણ આપવામાં આવશે.

AY 2024-25 માટે 31મી જુલાઈ, 2024 સુધી રેકોર્ડ 7.28 કરોડ ITR ફાઈલ કરવામાં આવ્યા

કરદાતાઓ અને કર વ્યાવસાયિકોએ સમયસર તેમનું પાલન કર્યું, જેના કારણે આવકવેરા રિટર્ન (ITR) ફાઈલ કરવામાં વધારો થયો, જેના પરિણામે 31 મી જુલાઈ 2024 સુધી ફાઈલ કરાયેલ ITRનો નવો રેકોર્ડ બન્યો. AY 2024 માટે ITRની કુલ સંખ્યા- 31 મી જુલાઈ, 2024 સુધી ફાઈલ કરાયેલ 25 7.28 કરોડ કરતાં વધુ છે, જે 31 મી જુલાઈ, 2023 સુધી ફાઈલ કરાયેલ AY 2023-24 (6.77 કરોડ) માટેના કુલ ITR કરતાં 7.5% વધુ છે.

કરદાતાઓની વધતી જતી સંખ્યાએ આ વર્ષે નવી કર વ્યવસ્થાને પસંદ કરી છે. AY 2024-25 માટે ફાઈલ કરાયેલા કુલ 7.28 કરોડના ITRમાંથી, 5.27 કરોડ નવા ટેક્સ રિજિમમાં ફાઈલ કરવામાં આવ્યા છે, જ્યારે જૂના ટેક્સ રિજિમમાં 2.01 કરોડ ITR ફાઈલ કરવામાં આવ્યા હતા. આમ, લગભગ 72% કરદાતાઓએ નવા કરવેરા શાસનને પસંદ કર્યું છે, જ્યારે 28% જૂના કર શાસનમાં ચાલુ છે.

31 મી જુલાઈ, 2024ના રોજ (પગારદાર કરદાતાઓ અને અન્ય નોન-ટેક્સ ઓડિટ કેસોની

નિયત તારીખ)ના રોજ ITR ફાઈલ કરવાની ટોચે પહોંચી હતી અને એક જ દિવસે એટલે કે 31 મી જુલાઈ, 2024ના રોજ 69.92 લાખથી વધુ ITR ફાઈલ કરવામાં આવ્યા હતા. ઈ-ફાઈલિંગ પોર્ટલ પણ 31-07-2024 ના રોજ સાંજે 07:00 થી 08:00 pm વચ્ચે ITR ફાઈલિંગના 5.07 લાખ પ્રતિ કલાકના તેના સૌથી વધુ દરનું અવલોકન કર્યું. ITR ફાઈલિંગનો સૌથી વધુ પ્રતિ સેકન્ડ દર 917 (17-07-2024, 08:13:54 am) હતો અને ITR ફાઈલિંગનો સૌથી વધુ પ્રતિ મિનિટ દર 9,367 (31.07.2024, 08:08 pm) હતો.

વિભાગને 31.07.2024 સુધી પ્રથમ વખત ફાઈલ કરનારાઓ પાસેથી 58.57 લાખ ITRs પણ પ્રાપ્ત થયા છે, જે ટેક્સ બેઝને વ્યાપક બનાવવાનો વાજબી સંકેત છે.

ઐતિહાસિક પ્રથમ, ITRs (ITR-1, ITR-2, ITR-4, ITR-6) નાણાકીય વર્ષના પ્રથમ દિવસે એટલે કે 01-04-2024 ના રોજ ઈ-ફાઈલિંગ પોર્ટલ પર તૈનાત કરવામાં આવ્યા હતા. ITR-3 અને ITR-5 પણ અગાઉના નાણાકીય વર્ષોની સરખામણીમાં અગાઉ બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા. કરદાતાઓને જૂની અને નવી કર વ્યવસ્થાઓ વિશે શિક્ષિત કરવા માટે ઘણો ભાર આપવામાં આવ્યો હતો. તેના પરના FAQ અને શૈક્ષણિક વિડિયો

ઇ-ફાઇલિંગ પોર્ટલ પર ડિઝાઇન અને અપલોડ કરવામાં આવ્યા હતા.

AY 2024-25 માટે ફાઇલ કરાયેલ 7.28 કરોડ ITRમાંથી, 45.77% ITRs ITR-1 (3.34 કરોડ), 14.93% ITR-2 (1.09 કરોડ), 12.50% ITR-3 (91.10 લાખ), 25.77% છે ITR-4 (1.88 કરોડ) છે અને 1.03% ITR-5 થી ITR-7 (7.48 લાખ) છે. આમાંથી 43.82% થી વધુ ITR ઇ-ફાઇલિંગ પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ ઓનલાઇન ITR ઉપયોગિતાનો ઉપયોગ કરીને ફાઇલ કરવામાં આવ્યા છે અને બાકીની રકમ ઑફલાઇન ITR ઉપયોગિતાઓનો ઉપયોગ કરીને ફાઇલ કરવામાં આવી છે.

ટોચના ફાઇલિંગ સમયગાળા દરમિયાન, ઇ-ફાઇલિંગ પોર્ટલ સફળતાપૂર્વક વિશાળ ટ્રાફિકનું સંચાલન કરે છે, જે કરદાતાઓને ITR ફાઇલ કરવા માટે સીમલેસ અનુભવ પ્રદાન કરે છે. એકલા 31 મી જુલાઈ, 2024ના રોજ, સફળ લોગીન 3.2 કરોડ હતા .

ITR ની પ્રક્રિયા શરૂ કરવા અને જો કોઈ હોય તો રિફંડ આપવા માટે ઇ-વેરિફિકેશનની પ્રક્રિયા મહત્વપૂર્ણ છે. એ નોંધવું પ્રોત્સાહક છે કે 6.21 કરોડથી વધુ આઈટીઆર ઇ-વેરિફાઈડ થયા છે, જેમાંથી 5.81 કરોડથી વધુ આધાર આધારિત OTP (93.56%) દ્વારા છે. ઇ-વેરિફાઈડ આઈટીઆરમાંથી, AY 2024-2025 માટે 2.69 કરોડથી વધુ આઈટીઆર પર 31મી જુલાઈ, 2024 સુધી પ્રક્રિયા કરવામાં આવી (43.34%). જુલાઈ મહિનામાં TIN 2.0 પેમેન્ટ સિસ્ટમ દ્વારા 91.94 લાખથી વધુ ચલણ પ્રાપ્ત થયાં છે, 2024 (AY 2024-25 માટે), જ્યારે 1 લી એપ્રિલ, 2024 થી TIN

‘હર ઘર તિરંગા’ અભિયાન

કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે દેશવાસીઓને ‘હર ઘર તિરંગા’ અભિયાન હેઠળ 9 થી 15 ઓગસ્ટ સુધી તેમના ઘરે તિરંગા લહેરાવવાની અપીલ કરી છે. કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી અને સહકાર મંત્રી

શ્રી અમિતભાઈ શાહે ‘હર ઘર તિરંગા’ અભિયાન હેઠળ દેશવાસીઓને 9 થી 15 ઓગસ્ટ સુધી તેમના ઘરે તિરંગો લહેરાવવાની અને તેમની સેલ્ફી વેબસાઇટ <https://harghartiranga.com> પર અપલોડ કરવાની અપીલ કરી છે. કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે જણાવ્યું હતું કે, “PM શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી જીનું #હરઘર તિરંગા અભિયાન છેલ્લા બે વર્ષમાં એક રાષ્ટ્રીય ચળવળમાં વિકસ્યું છે, જેણે દરેક ભારતીયમાં મૂળભૂત એકતા જાગૃત કરી છે. રાષ્ટ્ર હું તમામ નાગરિકોને અપીલ કરું છું કે આ ચળવળને વધુ વેગ આપે અને ફરીથી એ જ ઉત્સાહ સાથે તેમાં ભાગ લે. અમારું ગૌરવ, અમારા તિરંગા, તમારા ઘરે ફરકાવો, તિરંગા સાથે સેલ્ફી લો અને તેને હર ઘર તિરંગા વેબસાઇટ પર અપલોડ કરો: <https://harghartiranga.com> .”

2.0 દ્વારા ફાઇલ કરવામાં આવેલા ચલનની કુલ સંખ્યા 1.64 કરોડ છે (AY 2024-25 માટે).

ઇ-ફાઇલિંગ હેલ્પડેસ્ક ટીમે 31.07.2024 સુધીના વર્ષ દરમિયાન કરદાતાઓના અંદાજે 10.64 લાખ પ્રશ્નોનું નિરાકરણ કર્યું છે, જે પીક ફાઇલિંગ સમયગાળા દરમિયાન કરદાતાઓને સક્રિયપણે સમર્થન આપે છે. ઈનબાઉન્ડ અને આઉટબાઉન્ડ કોલ્સ, લાઈવ ચેટ્સ, વેબએક્સ અને કો-બ્રાઉઝિંગ સેશન્સ દ્વારા કરદાતાઓને હેલ્પડેસ્ક તરફથી સપોર્ટ આપવામાં આવ્યો હતો.

હેલ્પડેસ્ક ટીમે ઓનલાઇન રિસ્પોન્સ મેનેજમેન્ટ (ORM) દ્વારા ડિપાર્ટમેન્ટના X(Twitter) હેન્ડલ પર પ્રાપ્ત પ્રશ્નોના નિરાકરણને પણ ટેકો આપ્યો હતો, કરદાતાઓ/હિતધારકો સુધી સક્રિય રીતે પહોંચીને અને

નજીકના વાસ્તવિક સમયના ધોરણે વિવિધ મુદ્દાઓ માટે તેમને મદદ કરીને ટીમે 1લી એપ્રિલથી 31મી જુલાઈ, 2024ના સમયગાળા દરમિયાન 1.07 લાખથી વધુ ઈ-મેઈલ હેન્ડલ કર્યા અને 99.97% પ્રશ્નો સફળતાપૂર્વક ઉકેલ્યા. વિભાગ કર વ્યાવસાયિકો અને કરદાતાઓનો ITR અને ફોર્મ ભરવામાં તેમના સમર્થન માટે આભાર વ્યક્ત કરે છે.

મે, 2024 સુધી, 755 ફાસ્ટટ્રેક વિશેષ અદાલતો સહિત 410 વિશિષ્ટ POC SO(e-POCSO) અદાલતો દેશભરના 30 રાજ્યો/ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં કાર્યરત છે જેમણે 253000થી વધુ કેસોનો નિકાલ કર્યો છે

ક્રિમિનલ લો એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ, 2018ના અનુસંધાનમાં, કેન્દ્ર સરકાર

ઓક્ટોબર, 2019થી એક્સકલુઝિવ POCSCO કોર્ટ સહિત ફાસ્ટ ટ્રેક સ્પેશિયલ કોર્ટ (FTSC)ની સ્થાપના માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પ્રાયોજિત યોજનાનો અમલ કરી રહી છે, જેથી સંબંધિત કેસોની ઝડપી સુનાવણી અને નિકાલ થાય. બળાત્કાર અને લૈંગિક ગુનાઓથી બાળકોનું રક્ષણ (POCSO) અધિનિયમ, સમયબદ્ધ રીતે.

આ યોજના શરૂઆતમાં એક વર્ષ માટે લાગુ કરવામાં આવી હતી, જે માર્ચ, 2023 સુધી લંબાવવામાં આવી હતી. આ યોજના હવે 31-03-2026 સુધી લંબાવવામાં આવી છે, રૂ. 1952.23 કરોડ સાથે રૂ. 1207.24 કરોડ નિર્ભયા ફંડમાંથી કેન્દ્રીય શેર તરીકે ખર્ચ કરવામાં આવશે. 7 સહાયક સ્ટાફ સાથે 1 ન્યાયિક અધિકારીના પગારને આવરી લેવા માટે CSS પેટર્ન (60:40, 90:10) પર ભંડોળ બહાર પાડવામાં આવે છે અને રોજિંદા ખર્ચાઓને પહોંચી વળવા માટે ફ્લેક્સી ગ્રાન્ટ આપવામાં આવે છે.

મે, 2024 સુધી હાઈકોર્ટમાંથી મળેલી માહિતી મુજબ, 755 FTSCs સહિત 410 એક્સકલુઝિવ POCSCO (e-POCSO) કોર્ટ સમગ્ર દેશમાં 30 રાજ્યો/ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં કાર્યરત છે, જેમણે 2,53,000 થી વધુ કેસોનો નિકાલ કર્યો છે.

રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ અને હાઈવે મંત્રાલય

લોજિસ્ટિક્સ કાર્યક્ષમતામાં સુધારો કરવા, ભીડ ઘટાડવા અને સમગ્ર દેશમાં કનેક્ટિવિટી વધારવા માટે રૂ. 50,655 કરોડના કુલ મૂડી ખર્ચે 936 કિમી લંબાઈના 8 મહત્વપૂર્ણ

રાષ્ટ્રીય હાઈ-સ્પીડ રોડ કોરિડોર પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપી.

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની અધ્યક્ષતામાં આર્થિક બાબતોની કેબિનેટ સમિતિએ સમગ્ર દેશમાં રૂ. 50,655 કરોડના ખર્ચે 936 કિમીની લંબાઈ સાથે 8 મહત્વપૂર્ણ નેશનલ હાઈ સ્પીડ કોરિડોર પ્રોજેક્ટના વિકાસને મંજૂરી આપી છે. આ 8 પ્રોજેક્ટના અમલીકરણથી અંદાજિત 4.42 કરોડ રોજગાર પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ રોજગારીનું સર્જન થશે.

1. 6-લેન આગ્રા - ગ્વાલિયર નેશનલ હાઈ-સ્પીડ કોરિડોર : 88-km હાઈ-સ્પીડ કોરિડોરને બિલ્ડ-ક્યુપેરેટ-ટ્રાન્સફર (BOT) મોડ પર સંપૂર્ણ એક્સેસ-નિયંત્રિત 6-લેન કોરિડોર તરીકે વિકસાવવામાં આવશે જેની કુલ મૂડી ખર્ચ રૂ. 4,613 કરોડ. આ પ્રોજેક્ટ ઉત્તર દક્ષિણ કોરિડોર (શ્રીનગર - કન્યાકુમારી) ના આગરા - ગ્વાલિયર વિભાગમાં ટ્રાફિક ક્ષમતામાં 2 ગણાથી વધુ વધારો કરવા માટે હાલના 4-લેન રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગને પૂરક બનાવશે. કોરિડોર ઉત્તર પ્રદેશ (દા.ત., તાજમહેલ, આગ્રાનો કિલ્લો, વગેરે) અને મધ્ય પ્રદેશ (દા.ત., ગ્વાલિયરનો કિલ્લો, વગેરે)ના મુખ્ય પ્રવાસન સ્થળો સાથે જોડાણ વધારશે. તે આગ્રા અને ગ્વાલિયર વચ્ચેનું અંતર 7% અને મુસાફરીનો સમય 50% ઘટાડશે, જેનાથી લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો થશે.

6 લેન એક્સેસ-નિયંત્રિત આગ્રા-ગ્વાલિયર ગ્રીનફિલ્ડ હાઈવે ઉત્તર પ્રદેશ, રાજસ્થાન અને મધ્ય રાજ્યોમાં ડિઝાઇન કિમી 0.000 (આગ્રા જિલ્લાના દેવરી ગામ નજીક) થી શરૂ કરીને કિમી 88-400 (ગ્વાલિયર

જિલ્લાના સુસેરા ગામ નજીક) સુધી ડિઝાઇન કરવામાં આવશે. NH-44 ના હાલના આગરા-ગ્વાલિયર વિભાગ પર ઓવરલે/મજબૂતીકરણ અને અન્ય માર્ગ સલામતી અને સુધારણા કાર્યો સહિત પ્રદેશ.

2. 4-લેન ખડગપુર - મોરેગ્રામ નેશનલ હાઈ-સ્પીડ કોરિડોર : ખડગપુર અને મોરેગ્રામ વચ્ચે 231-km 4-લેન એક્સેસ-નિયંત્રિત હાઈ-સ્પીડ કોરિડોરને હાઈબ્રિડ એન્યુઇટી મોડ (HAM) માં કુલ રૂ. 10,247 કરોડના મૂડી ખર્ચે વિકસાવવામાં આવશે. નવો કોરિડોર ખડગપુર અને મોરેગ્રામ વચ્ચે ટ્રાફિક ક્ષમતામાં લગભગ 5 ગણો વધારો કરવા માટે હાલના 2-લેન રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગને પૂરક બનાવશે. તે એક તરફ પશ્ચિમ બંગાળ, ઓડિશા, આંધ્રપ્રદેશ વગેરે રાજ્યો અને બીજી તરફ દેશના ઉત્તર-પૂર્વીય ભાગ વચ્ચે ટ્રાફિક માટે કાર્યક્ષમ જોડાણ પ્રદાન કરશે. આ કોરિડોર ખડગપુર અને મોરેગ્રામ વચ્ચે માલવાહક વાહનો માટે હાલના 9 થી 10 કલાકથી 3 થી 5 કલાક સુધીનો પ્રવાસ સમય ઘટાડી શકશે, જેનાથી લોજિસ્ટિક્સ ખર્ચમાં ઘટાડો થશે.

3. 6-લેન થરાદ - ડીસા - મહેસાણા - અમદાવાદ નેશનલ હાઈ-સ્પીડ કોરિડોર : 214-km 6-લેન હાઈ-સ્પીડ કોરિડોર રૂ. 10,534 કરોડના કુલ મૂડી ખર્ચે બિલ્ડ - ઓપેરેટ - ટ્રાન્સફર (BOT) મોડમાં વિકસાવવામાં આવશે. થરાદ-અમદાવાદ કોરિડોર ગુજરાત રાજ્યમાં બે મુખ્ય રાષ્ટ્રીય કોરિડોર, જેમ કે, અમૃતસર-જામનગર કોરિડોર અને દિલ્હી-મુંબઈ એક્સપ્રેસવે વચ્ચે કનેક્ટિવિટી પ્રદાન કરશે, જેનાથી

પંજાબ, હરિયાણા અને ઔદ્યોગિક વિસ્તારોમાંથી નીકળતાં માલવાહક વાહનો માટે સીમલેસ કનેક્ટિવિટી પૂરી પાડવામાં આવશે. રાજસ્થાનથી મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય બંદરો (જેએનપીટી, મુંબઈ અને નવા મંજૂર થયેલા વાધવન બંદર). કોરિડોર રાજસ્થાનના મુખ્ય પ્રવાસન સ્થળો (દા.ત., મેહરાનગઢ કિલ્લો, દિલવારા મંદિર, વગેરે) અને ગુજરાત (દા.ત., રાની કા વાવ, અંબાજી મંદિર, વગેરે) સાથે પણ કનેક્ટિવિટી પ્રદાન કરશે. તે થરાદ અને અમદાવાદ વચ્ચેના અંતરમાં 20% અને મુસાફરીના સમયમાં 60% જેટલો ઘટાડો કરશે, જેનાથી લોજિસ્ટિક્સ કાર્યક્ષમતામાં સુધારો થશે.

4. 4-લેન અયોધ્યા રિંગ રોડ: 68-km 4-લેન એક્સેસ-નિયંત્રિત અયોધ્યા રિંગ રોડને હાઈબ્રિડ એન્યુઇટી મોડ (HAM) માં કુલ રૂ. 3,935 કરોડના મૂડી ખર્ચે વિકસાવવામાં આવશે. રીંગ રોડ શહેરમાંથી પસાર થતા રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો પર ભીડ ઘટાડશે, જેમ કે, NH 27 (પૂર્વ પશ્ચિમ કોરિડોર), NH 227 A, NH 227B. NH 330, NH 330A, અને NH 135A, જેનાથી રામ મંદિરની મુલાકાત લેતા યાત્રાળુઓની ઝડપી અવરજવર સક્ષમ બને છે. રીંગરોડ લખનૌ ઇન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ, અયોધ્યા એરપોર્ટ અને શહેરના મુખ્ય રેલ્વે સ્ટેશનોથી આવતા રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રવાસીઓને સીમલેસ કનેક્ટિવિટી પણ પ્રદાન કરશે.

5. રાયપુર-રાંચી નેશનલ હાઈસ્પીડ કોરિડોરના પથલગાંવ અને ગુમલા વચ્ચે 4-લેન વિભાગ : રાયપુર - રાંચી કોરિડોરના 137-km

4-લેન એક્સેસ-નિયંત્રિત પથલગાંવ - ગુમલા સેક્શનને હાઈબ્રિડ એન્યુઇટી મોડ (HAM)માંના આખો કોરિડોર પૂર્ણ કરવા માટે કુલ રૂ. 4,473 કરોડ મૂડી ખર્ચે વિકસાવવામાં આવશે. તે ગુમલા, લોહરદગા, રાયગઢ, કોરબા અને ધનબાદમાં ખાણકામ વિસ્તારો અને રાયપુર, દુર્ગ, કોરબા, બિલાસપુર, બોકારો અને ધનબાદમાં સ્થિત ઔદ્યોગિક અને ઉત્પાદન ક્ષેત્રો વચ્ચે જોડાણ વધારશે.

રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ-43 નો 4-લેન પથલગાંવ-કુંકુન-છત્તીસગઢ/ઝારખંડ બોર્ડર-ગુમલા-ભરદા સેક્શન તુરુઆમા ગામ નજીક નેશનલ હાઈવે-130A ના અંતિમ બિંદુથી શરૂ થશે અને નજીકના પાલમા-ગુમલા રોડના ચેઈનેજ 82+150 પર સમાપ્ત થશે. રાયપુર-ધનબાદ ઇકોનોમિક કોરિડોરના ભાગરૂપે ભરડા ગામ.

6. 6-લેન કાનપુર રિંગ રોડ : કાનપુર રિંગ રોડના 47-km 6-લેન એક્સેસ-નિયંત્રિત વિભાગને એન્જિનિયરિંગ, પ્રોક્યોરમેન્ટ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન મોડ (EPC)માં કુલ રૂ. 3,298 કરોડ. આ વિભાગ કાનપુરની આસપાસ 6-લેન નેશનલ હાઈવે રિંગને પૂર્ણ કરશે. રીંગરોડ મુખ્ય રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો, જેમ કે, NH 19 - સુવર્ણ ચતુર્ભુજ, NH 27 - પૂર્વ પશ્ચિમ કોરિડોર, NH 34 અને આગામી લખનૌ - કાનપુર એક્સપ્રેસવે અને ગંગા એક્સપ્રેસવે પર શહેર તરફના ટ્રાફિકને અલગ પાડવા સક્ષમ બનાવશે. , આથી ઉત્તર પ્રદેશ, દિલ્હી, બિહાર, ઝારખંડ અને પશ્ચિમ બંગાળ વચ્ચે માલસામાનની મુસાફરી માટે લોજિસ્ટિક્સ કાર્યક્ષમતામાં સુધારો થાય છે.

સિક્સ-લેન ગ્રીનફિલ્ડ કાનપુર રિંગ રોડ ડિઝાઇન ચેઈનેજ (Ch.) 23+325 થી ડિઝાઇન Ch સુધી શરૂ થશે. 68+650 (લંબાઈ = 46.775 કિમી) એરપોર્ટ લિંક રોડ સાથે (લંબાઈ = 1.45 કિમી).

7. 4-લેન ઉત્તરી ગુવાહાટી બાયપાસ અને હાલના ગુવાહાટી બાયપાસને પહોળો/સુધારો : 121-km ગુવાહાટી રિંગ રોડને બિલ્ડ ઓપરેટ ટોલ (BOT) મોડમાં વિકસાવવામાં આવશે જેની કુલ મૂડી ખર્ચ રૂ. 5,729 કરોડ ત્રણ વિભાગોમાં જેમ કે, 4-લેન એક્સેસ-નિયંત્રિત ઉત્તરી ગુવાહાટી બાયપાસ (56 કિમી), NH 27 થી 6 લેન (8 કિમી) પરના હાલના 4-લેન બાયપાસને પહોળો કરવો અને NH 27 પર હાલના બાયપાસમાં સુધારો (58 કિમી). પ્રોજેક્ટના ભાગરૂપે બ્રહ્મપુત્રા નદી પર એક મોટો પુલ પણ બનાવવામાં આવશે. ગુવાહાટી રીંગ રોડ રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ 27 (પૂર્વ પશ્ચિમ કોરિડોર) પર ચાલતા લાંબા-અંતરના ટ્રાફિકને સીમલેસ કનેક્ટિવિટી પ્રદાન કરશે, જે દેશના ઉત્તર-પૂર્વ ક્ષેત્રનો પ્રવેશદ્વાર છે. રીંગરોડ ગુવાહાટીની આસપાસના મુખ્ય રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો પરની ભીડને હળવી કરશે, જે પ્રદેશના મુખ્ય શહેરો/નગરોને જોડશે - સિલીગુડી, સિલ્ચર, શિલોંગ, જોરહાટ, તેઝપુર, જોગીગોફા અને બારપેટા.

8. 8-લેન એલિવેટેડ નાસિક ફાટા - પુણે નજીક ખેડ કોરિડોર : નાસિક ફાટાથી પુણે નજીક ખેડ સુધીનો 30-કિમી 8-લેનનો એલિવેટેડ નેશનલ હાઈ-સ્પીડ કોરિડોર રૂ. 7,827 કરોડના કુલ મૂડીખર્ચે બિલ્ડ-ઓપરેટ-ટ્રાન્સફર (BOT) પર વિકસાવવામાં આવશે. એલિવેટેડ કોરિડોર પુણે

5 ઓગસ્ટ - કલમ 370 નાબૂદીના પાંચ વર્ષ

કલમ 370 નાબૂદી પછી, જમ્મુ અને કાશ્મીર ભારતની ભાવિ વિકાસગાથાના મશાલ વાહક તરીકે ઊભરી આવશે

રાષ્ટ્રધ્વજ ફરકાવવો એ એક સમયે ઘણા લોકોનું સ્વપ્ન હતું અને હવે J&Kમાં દરેક સરકારી ઓફિસ પર ત્રિરંગો ફરકાવવામાં આવે છે. નવી દિલ્હીમાં પાક દૂતાવાસ દ્વારા મહેમાન તરીકે હોસ્ટ કરાયેલા લોકોને હવે દિલ્હીની તિહાર જેલમાં રાખવામાં આવી રહ્યા છે જે દર્શાવે છે કે સરકાર ભારતવિરોધી પ્રવૃત્તિ પ્રત્યે કોઈ સહનશીલતા નથી બતાવતી.

પંચાયત અધિનિયમનો 73મો અને 74 મો સુધારો કેન્દ્રની કોંગ્રેસ સરકાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ રાજ્યની સમાન ગઠબંધન સરકાર દ્વારા J&Kમાં લાગુ કરવામાં આવ્યો ન હતો. 2019 પહેલા કેન્દ્રીય ભંડોળ તેમને ઉપલબ્ધ નહોતું, છેલ્લાં બે વર્ષમાં લગભગ 2.5 કરોડ સ્થાનિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રવાસીઓએ કાશ્મીરની મુલાકાત લીધી છે. જે લોકો તેમના પરિવાર અને પ્રિયજનો સાથે અહીં આવે છે તે પોતે જ શાંતિના પુનરાગમનનો પુરાવો છે. શ્રીનગર ખાતે જી-20ની સફળ બેઠકો પણ તેની સાક્ષી છે.

‘DoPT’ એ જુનિયર સ્ટરની નોકરીઓ અને નિમણૂકો માટેની ઇન્ટરવ્યુ પ્રક્રિયા 2016માં નાબૂદ કરી દીધી હતી પરંતુ આર્થિકલ 370 નાબૂદ કર્યા પછી જ J&Kમાં લાગુ કરવામાં આવી હતી. લોકો મુખ્ય પ્રવાહનો ભાગ છે. જે હાથમાં પથ્થરમારો થયો હતો તે હાથમાં હવે કોમ્પ્યુટર અને આઈપેડ છે.

અને નાસિક વચ્ચેના NH-60 પરના ચાકણ, ભોસરી વગેરેના ઔદ્યોગિક કેન્દ્રોથી નીકળતા/જતા ટ્રાફિક માટે સીમલેસ હાઇ-સ્પીડ કનેક્ટિવિટી પ્રદાન કરશે. કોરિડોર પિંપરી-ચિંચવડની આસપાસની ગંભીર ભીડને પણ દૂર કરશે.

સિંગલ પિયર પર ટાયર - 1 પર 8-લેન એલિવેટેડ ફ્લાયઓવર, નાસિક ફાટાથી ઘેડની બંને બાજુએ 2 લેન સર્વિસ રોડ સાથેના હાલના રોડને 4/6 લેનમાં અપગ્રેડ કરવા સહિત (Pkg-1: કિમી 12.190 થી કિમી સુધી) પૂર્ણ થશે. 28.925 અને Pkg-2: કિમી

28.925 થી કિમી 42.113) મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં NH-60 નો વિભાગ.

ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર વિકાસ એ દેશની આર્થિક સમૃદ્ધિનો પાયો છે અને તેના નાગરિકોના જીવનની ગુણવત્તા સુધારવા માટે મહત્વપૂર્ણ છે. ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ પર ખર્ચવામાં આવતા દરેક રૂપિયાની GDP પર લગભગ 2.5-3.0 ગણી અસર થાય છે.

દેશના એકંદર આર્થિક વિકાસમાં ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરના મહત્વને સમજીને, ભારત સરકાર છેલ્લા દસ વર્ષોમાં દેશમાં વિશ્વ-સ્તરીય

રોડ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરના નિર્માણમાં ભારે રોકાણ કરી રહી છે. રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો (NH) ની લંબાઈ 2013-14માં 0.91 લાખ કિમીથી લગભગ 6 ગણી વધીને હાલમાં 1.46 લાખ કિમી થઈ છે. છેલ્લા 10 વર્ષમાં દેશમાં રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગોના પુરસ્કાર અને નિર્માણની ગતિમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે. દાખલા તરીકે, NH કોન્ટ્રાક્ટની એવોર્ડની સરેરાશ વાર્ષિક ગતિ 2004-14માં લગભગ 4,000 કિમીથી 2.75 ગણી વધીને લગભગ થઈ ગઈ છે! 2014-24માં 11,000 કિ.મી. એ જ રીતે, રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગોનું સરેરાશ વાર્ષિક બાંધકામ પણ 2004-14માં લગભગ 4,000 કિમીથી લગભગ 2.4 ગણું વધીને 2014-24માં લગભગ 9,600 કિમી થયું છે. ખાનગી રોકાણ સહિત રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગોમાં કુલ મૂડી રોકાણ 2013-14માં રૂ. 50.000 કરોડથી લગભગ રૂ. 2023-24માં 3.1 લાખ કરોડ.

વધુમાં, સરકારે કોરિડોર-આધારિત હાઇવે ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ અભિગમ અપનાવ્યો છે, જે અગાઉના પ્રોજેક્ટ-આધારિત વિકાસ અભિગમની તુલનામાં સુસંગત ધોરણો, વપરાશકર્તાની સુવિધા અને લોજિસ્ટિક્સ કાર્યક્ષમતા સુનિશ્ચિત કરવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે, જે સ્થાનિક ભીડના વિસ્તારોને સંબોધિત કરવા પર કેન્દ્રિત છે. આ કોરિડોર અભિગમને કારણે GSTN અને ટોલ ડેટા પર આધારિત વૈજ્ઞાનિક પરિવહન અભ્યાસ દ્વારા 50,000 કિમીના હાઇ-સ્પીડ હાઇવે કોરિડોરના નેટવર્કની ઓળખ કરવામાં આવી છે, જેથી 2047 સુધીમાં ભારતના \$30+ ટ્રિલિયન અર્થતંત્રમાં પરિવર્તનને સમર્થન મળે.

– તરુણ યુગ

9મી ઓગસ્ટ ભારતીય ઇતિહાસ માટે મહત્વની તારીખ

ઓગસ્ટ ક્રાંતિ એ સંપૂર્ણ સ્વરાજનો પાયો હતો સ્વરાજના રંગો દાયકાઓ પછી દેખાય છે

આજે આપણે સ્વતંત્રતાના સુવર્ણયુગની ઉજવણી કરી રહ્યા છીએ અને વિકસિત ભારતના સંકલ્પને સાકાર કરવા સંકલ્પબદ્ધ છીએ. 9મી ઓગસ્ટની તારીખ ભારતીય ઇતિહાસ માટે મહત્વની તારીખ છે. આ એ જ તારીખ છે કે જે દિવસે ‘ભારત છોડો’ ચળવળનો અવાજ આવ્યો હતો, જે દેશની આઝાદી માટે ગાંધીજી દ્વારા શરૂ કરાયેલ સૌથી મહત્વપૂર્ણ ચળવળોમાંની એક છે. જોકે નામ સ્પષ્ટ કરે છે કે આ ચળવળમાં અંગ્રેજોને ભારતની સત્તામાંથી હટાવવાના હતા, પરંતુ આ ચળવળનો ઉદ્દેશ્ય સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાની જોરદાર માંગણી કરવાનો અને સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરવાનો હતો. ભારતમાં બ્રિટિશ શાસનના અંત માટે અંતિમ કોલ કરવામાં આવ્યો હતો. 15 ઓગસ્ટ 1947ના રોજ દેશને આઝાદી મળી, બ્રિટિશ શાસનનો અંત આવ્યો, પરંતુ સંપૂર્ણ સ્વરાજનું સ્વપ્ન અધૂરું રહ્યું. મોટી વસ્તી સ્વતંત્રતાનો અનુભવ કરી શકતી નથી. માત્ર અંગ્રેજો જ ગયા, પણ અંગ્રેજી કાયદા અને

સામાજિક અસમાનતા અકબંધ રહી. સત્તા, સગવડ અને ચિંતા મર્યાદિત સંખ્યામાં લોકો માટે જ રહી. દાયકાઓ સુધી સત્તા એક પરિવારના હાથમાં રહી. જ્યારે ભારતીય જનસંઘ સ્વતંત્ર ભારતમાં રાજકીય વિકલ્પ તરીકે ઊભરી આવ્યો, ત્યારે સમાજના છેલ્લા સ્તરે ઊભેલી વ્યક્તિ માટે ચિંતા શરૂ થઈ. આઝાદી પછી કોંગ્રેસની સરકારોએ પણ અંગ્રેજોની જેમ ‘ભાગલા પાડો અને રાજ કરો’ની નીતિ પર રાજનીતિ ચાલુ રાખી. કોંગ્રેસની સરકારો સાંપ્રદાયિક ધોરણે તુષ્ટિકરણની ઊંચાઈઓ હાંસલ કરતી રહી. સમાજમાં ભાગલા પાડીને વોટ બેંકની રાજનીતિથી દેશનું કોઈ ભલું થયું નથી. ભત્રીજાવાદ, જાતિવાદ, કોમવાદ અને ભ્રષ્ટાચાર સરકારની ઓળખ બની ગઈ. ગરીબી, નિરક્ષરતા, રાષ્ટ્રીય સ્વાભિમાન, રાષ્ટ્રવાદ, રાષ્ટ્રીય ગૌરવ અને વારસાના રક્ષણ માટે કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો. અંગ્રેજોએ બનાવેલા કાયદા અને અંગ્રેજોએ રાખેલા નામોનો ઉપયોગ થતો રહ્યો.

જ્યારે કેન્દ્રમાં વડાપ્રધાન નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં સરકાર બની ત્યારે સબકા સાથ, સબકા વિકાસનો યુગ શરૂ થયો હતો. જ્યારે સરકાર સમાજના છેલ્લા વ્યક્તિ સુધી પહોંચી ત્યારે લોકોને સમજાયું કે આપણે આઝાદ દેશમાં રહીએ છીએ. તેમને પ્રાથમિક સુવિધાઓ આપવામાં આવી હતી. વડાપ્રધાન નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીએ ગરીબોને સમર્પિત સરકારની પ્રતિજ્ઞા લીધી અને તેને વાસ્તવિકતા પણ બનાવી છે. આજે ગુલામીના પ્રતીકોનું સ્થાન ભારતીય વારસા અને વારસાએ લઈ લીધું છે. ગૃહમંત્રી અમિતભાઈ શાહની કાર્યક્ષમતાને કારણે અંગ્રેજોએ બનાવેલા કાયદાઓને ભારતીય પરિપ્રેક્ષ્યમાં બદલવામાં આવ્યા. હવે એવું લાગે છે કે ઓગસ્ટ ક્રાંતિનું સ્વપ્ન હવે સાકાર થઈ રહ્યું છે. ‘ભારત છોડો’ ચળવળની સૌથી નોંધપાત્ર વિશેષતા, જે ઓગસ્ટ ક્રાંતિ તરીકે જાણીતી હતી, તે એ હતી કે ‘ભારત છોડો’ ચળવળને ખરેખર એક જન આંદોલન માનવામાં આવતું હતું જેમાં લાખો સામાન્ય ભારતીયોએ ભાગ લીધો

હતો. આ આંદોલને યુવાનો, ખેડૂતો, મહિલાઓ અને મજૂર વર્ગને પણ મોટી સંખ્યામાં આકર્ષિત કર્યાં. પરંતુ, કમનસીબે આઝાદી પછી આ વર્ગ ઉપેક્ષિત રહી ગયો.

ભારત છોડો ચળવળ એટલે કે “ઓગસ્ટ ક્રાંતિ” 9 ઓગસ્ટ 1942ના રોજ શરૂ થઈ. 14 જુલાઈ, 1942 ના રોજ વર્ધામાં યોજાયેલી કોંગ્રેસ કાર્યકારી સમિતિની બેઠકમાં ગાંધીજીને ઔપચારિક રીતે ચળવળ શરૂ કરવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. 8 ઓગસ્ટ, 1942 ના રોજ, બોમ્બેમાં કોંગ્રેસ કાર્યકારી સમિતિની બેઠક યોજાઈ હતી, જેમાં અંગ્રેજોને ભારત છોડવા અને વચગાળાની સરકારની રચના કરવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું. અધિવેશનમાં જ્યારે આ પ્રસ્તાવ પર વિરોધનો અવાજ ઉઠાવવામાં આવ્યો, ત્યારે તેમને પડકારતાં મહાત્મા ગાંધીએ આ આંદોલન પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવી અને કહ્યું, “જો સંઘર્ષનો આ પ્રસ્તાવ સ્વીકારવામાં નહીં આવે તો હું મુઠ્ઠીભર રેતી સાથે કોંગ્રેસમાં જોડાઈશ. હું એક મોટું આંદોલન પણ બનાવીશ. 8 ઓગસ્ટ, 1942ના રોજ ઐતિહાસિક ગ્વાલિયા ટાંકી મેદાનમાં એક બેઠક યોજાઈ હતી, જેમાં કાર્યકારી બેઠકમાં વર્ધાના ઠરાવને સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું. ભારત છોડો ચળવળનો ઠરાવ પસાર થયા પછી, ગાંધીજીએ “કરો અથવા મરો”નું સૂત્ર આપ્યું. આમ આ આંદોલન 8 ઓગસ્ટ 1942ના રોજ શરૂ થયું.

બીજા વિશ્વયુદ્ધે ભારતની

આર્થિક સ્થિતિ ખરાબ કરી દીધી હતી, મોંઘવારી તેની ટોચ પર હતી અને દેશ ખોરાકની અછત સાથે સંઘર્ષ કરી રહ્યો હતો. સર્વત્ર નિરાશા અને દુઃખના આ વાતાવરણમાં લોકોએ આ આંદોલનનો માર્ગ પસંદ કર્યો.

8 ઓગસ્ટ, 1942 ની રાત્રે, કોંગ્રેસ કાર્યકારી સમિતિએ ભારત છોડો આંદોલનનો ઠરાવ પસાર કર્યો, ત્યારબાદ 9 ઓગસ્ટની વહેલી સવારે, બોમ્બે સહિત દેશભરમાં ઘણા સ્થળોએ ઘણી ધરપકડ કરવામાં આવી અને લગભગ ‘ઓપરેશન ઝીરો અવર’ હેઠળ ગાંધીજી સહિત કોંગ્રેસના તમામ મોટા નેતાઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. દેશભરના યુવા કાર્યકરોએ હડતાલ અને તોડફોડની કાર્યવાહી દ્વારા આંદોલન ચાલુ રાખ્યું. કોંગ્રેસમાં, જયપ્રકાશ નારાયણ જેવા લોકો ભૂગર્ભ પ્રતિકાર પ્રવૃત્તિઓમાં સૌથી વધુ સક્રિય હતા. પશ્ચિમમાં સતારા અને પૂર્વમાં મેદિનીપુર જેવા ઘણા જિલ્લાઓમાં “સ્વતંત્ર” સરકાર (પ્રતિ-સરકાર) ની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. અંગ્રેજોએ ચળવળ પ્રત્યે ખૂબ જ કડક વલણ અપનાવ્યું હતું, છતાં આ બળવાને દબાવવામાં સરકારને એક વર્ષથી વધુ સમય લાગ્યો હતો. મોટા નેતાઓની ધરપકડથી આંદોલન પર એવી અસર પડી કે આંદોલન નેતાવિહીન બની ગયું. પરિણામે, લોકોએ સેના અને પોલીસ વિરુદ્ધ હિંસક પ્રદર્શન, હડતાળ, તોડફોડ અને વિનાશક પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરી. ભારત છોડો

ચળવળની એક મહત્વપૂર્ણ વિશેષતા એ હતી કે મોટા પાયે ભૂગર્ભ ચળવળની દૃશ્યતા. સરકાર દ્વારા કઠોર દમનના પરિણામે, સંઘર્ષનો જન ચળવળનો તબક્કો ટૂંક સમયમાં સમાપ્ત થયો અને ભૂગર્ભ ચળવળની પ્રવૃત્તિઓ વધુ તીવ્ર બની. 9 નવેમ્બર, 1942ના રોજ, જયપ્રકાશ નારાયણ તેમના પાંચ સાથીઓ રામાનંદન મિશ્રા, સૂરજ નારાયણ સિંહ, યોગેન્દ્ર શુક્લા, ગુલાબી સોનાર અને શાલિગ્રામ સિંહ સાથે હજારીબાગ સેન્ટ્રલ જેલમાંથી ભાગી ગયા અને કેન્દ્રીય સંગ્રામ સમિતિની રચના કરી. જયપ્રકાશ નારાયણ અને રામાનંદ મિશ્રાએ પણ બિહાર અને નેપાળ બોર્ડર પર સમાંતર સરકાર બનાવી હતી. ભૂગર્ભ આંદોલનકારીઓને સમાજના દરેક વર્ગના લોકો પાસેથી ગુપ્ત મદદ મળતી હતી. ભૂગર્ભ આંદોલનકારીઓ એક ગુપ્ત કોંગ્રેસ રેડિયો પણ ચલાવતા હતા. ગાંધીજીએ સરકારી દમનના વિરોધમાં 10 ફેબ્રુઆરી, 1943થી 21 દિવસ જેલમાં ઉપવાસ કરવાની જાહેરાત કરી, આ સમાચાર ફેલાતાં જ જનતાનો ગુસ્સો વધ્યો. આમ દેશને આઝાદ કરવાનો અને સંપૂર્ણ સ્વરાજનો પાયો ઓગસ્ટ ક્રાંતિમાં નંખાયો હતો. આજે આપણે એ મહાન સપૂતોને શ્રદ્ધાંજલિ આપીએ છીએ જેમણે દેશને આઝાદ કરાવવા માટે પોતાના જીવનનું બલિદાન આપ્યું. આજે આપણે એક વિકસિત, સુરક્ષિત ભારતનું નિર્માણ કરવાનો સંકલ્પ કરીએ છીએ.

૧૪ ઓગસ્ટ

વિભાજનની વિભીષિકા

૧૫ ઓગસ્ટના દિવસે આપણે સૌ હર્ષઉલ્લાસથી આઝાદીના પર્વને ઊજવીએ છીએ અને એક ભારતીય તરીકે આપણને ગૌરવ પણ થાય છે કે, ૨૦૦ વર્ષોની અંગ્રેજોની ગુલામીમાંથી ભારત મુક્ત થયું. પરંતુ ભારત માતાની બે ભુજાઓ કપાઈ ગઈ, તેના પરિણામે જે રક્તપાત થયો અને પેઢીઓ સુધી આ દર્દ સહન કરનારા એ નિર્દોષ લોકોની યાતના આજે પણ કંપારી છૂટે છે તેનાં દશ્યો જ્યારે નજર સામે આવે છે.

હિન્દુ અને મુસ્લિમ કોમ સાથે મળીને આઝાદીની લડાઈ લડતા હતા. અંગ્રેજો બંને માટે દુશ્મન હતા. પરંતુ અંગ્રેજોએ ભારતના મુસલમાનોના કાનમાં ઠસાવી દીધું કે તમારા બાપદાદા તો આ મુલ્કના શાસક હતા, હિન્દુઓ તમારા ગુલામ હતા. અધૂરામાં પુરુ કોંગ્રેસે તથાકથિત એકતા દેખાડવા મુસ્લિમોની ગેરવાજબી માંગણીઓનો વારંવાર સ્વીકાર કર્યો. તુર્કીના શાસકને પદભ્રષ્ટ અંગ્રેજ સત્તાએ કર્યો તેના વિરોધમાં ભારતમાં ખિલાફત આંદોલન મુસ્લિમોને ખુશ કરવા કોંગ્રેસે નેતૃત્વ પૂરું પાડ્યું.

મુસ્લિમ લીગનાં બીજ ભારતમાં રોપાઈ ચૂક્યાં હતાં. મહંમદઅલી જિન્હા ન તો નમાજ પઢતા હતા કે ન રોજા રાખતા હતા તે પણ શરૂઆતમાં લીગથી દૂર રહ્યા. પરંતુ સ્વતંત્ર નેતૃત્વ

મળે તેવા ઇરાદાથી મુસ્લિમલીગમાં જોડાઈ ગયા. દેશના ભાગલાનાં બીજ રોપાયા પછી ૧૯૩૦માં મુસ્લિમ લીગના અધ્યક્ષ મહંમદ ઇકબાલે સ્વાધિન, સાર્વભૌમ મુસ્લિમ રાજ્યની માંગણી લીગના અધિવેશનમાં કરી ત્યારે કોઈએ તેની ગંભીર નોંધ ન લીધી.

૨૩ માર્ચ ૧૯૪૦ના દિવસે લાહોરમાં મળેલા લીગના અધિવેશનમાં મહંમદઅલી જિન્હાએ કહ્યું, 'રાષ્ટ્રની કોઈપણ પરિભાષા પ્રમાણે મુસલમાન એક રાષ્ટ્ર છે, એમને પોતાનો ગૃહ દેશ અને રાજ્ય હોવું જોઈએ.' બીજા દિવસે અખબારમાં સમાચાર છપાયા 'પાકિસ્તાન ઠરાવ પસાર'. ૧૯૪૧માં ફરી મદ્રાસ અધિવેશનમાં લીગે અલગ મુસ્લિમ રાજ્યની માંગણી કરી. બીજા વિશ્વયુદ્ધ પછી અંગ્રેજો અને બ્રિટન ખુવાર થઈ ગયા હતા અને ત્યાં પણ સત્તાપલટો આવ્યો. ૧૯૪૬ની શરૂઆતમાં જ ભારત છોડવાનો બ્રિટિશ સત્તાએ

નિર્ણય કર્યો જ હતો. કારણ કે, એક તરફ ગાંધીજીનું સત્યાગ્રહ આંદોલન, બીજી તરફ ક્રાંતિકારીઓએ અંગ્રેજ અફસરોના નાકમાં દમ ભરી દીધો હતો, તેઓ ભયભીત બન્યા હતા.

ઉપરાંત મુસ્લિમ લીગે ૧૬ ઓગસ્ટ ૧૯૪૬ના દિવસે Direct Action (સીધા પગલા)ની જાહેરાત કરી. એક જ દિવસમાં ૧૦ હજાર હિન્દુઓની કતલ ત્યાંની પોલીસની હાજરીમાં મુસ્લમાનોનાં ટોળાંઓએ કરી નાખી. નોઆખલી, બિહાર, સિંધ, પંજાબ બધે જ જ્યાં મુસ્લિમ લીગની સરકારો હતી ત્યાં કત્લેઆમ શરૂ કરી.

આ સ્થિતિમાં સત્તાના હસ્તાંતરણ માટે બ્રિટનની એટલી સરકારે રાજપરિવારના અને લશ્કરી અનુભવવાળા લૉર્ડ માઉન્ટ બેટનને ભારતના વાઇસરોય તરીકે મોકલ્યા.

લૉર્ડ માઉન્ટ બેટને લીગના મહંમદઅલી જિન્હા અને કોંગ્રેસના નેતાઓને બોલાવી પ્રસ્તાવ રાખ્યો કે

સત્તાનું હસ્તાંતરણ કેવી રીતે કરવું. પરંતુ ત્યાં ને ત્યાં જ મહંમદઅલીએ કહી દીધું અમને પાકિસ્તાન સિવાય કાંઈ જ મંજૂર નથી.

અંતે ભારતના ભાગલાનો પ્રસ્તાવ આવ્યો. પૂજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીએ વિરોધ કર્યો પરંતુ કોંગ્રેસ અને મુસ્લિમ લીગે ભાગલાનો સ્વીકાર કરી લીધો.

૩ જૂન ૧૯૪૭ના દિવસે દેશના ભાગલાની ઘોષણા કરવામાં આવી. ત્યારે કોઈને ખબર ન હતી કે પોતાનું ગામ કે નગર ભારતમાં હશે કે પાકિસ્તાનમાં, બંગાળ અને પંજાબના ભાગલા થવાના હતા.

લૉર્ડ માઉન્ટ બેટને આશ્વાસન આપ્યું કે દેશના ભાગલા વખતે સરહદ પર સેનાના ૫૦ હજાર જવાનો મૂકવામાં આવશે, લોહીનું એક ટીપું પણ નહીં વહે. પરંતુ ભાગલાના કારણે દુનિયામાં સૌથી મોટી હિંજરત ૨ (બે) કરોડ લોકો નિર્વાસિત બન્યા અને ૨૦ લાખ નિર્દોષ લોકોની હત્યા થઈ. નેતાઓ અંદાજ કાઢવામાં ઊણા ઊતર્યા, લૉર્ડ માઉન્ટ બેટને બોલેલા શબ્દો નિરર્થક સાબિત થયા. એક કવિએ ૨૩તા હૃદયે લખ્યું ‘દયા ન ખા કર દેશ કે દુશ્મનોં કા ગલા ઘોંટ દિયા હોતા, ટુકડે દો ન કરકે સીધા ઝંડા ગાઢ દિયા હોતા, તો ન રક્તપાત હોતા, ન ભારત કે સિને મેં કશ્મીર કા દર્દ હોતા’

ભાગલા પછીનાં દૃશ્યો

પાકિસ્તાનના લાહોર, પંજાબ, કરાંચી, મુલતાન બધે જ હાથમાં હથિયારો લઈ મુસ્લિમોનાં ટોળાંઓ નીકળી પડ્યાં. દુકાનો, ઘરને આગ ચાંપતા ‘અલ્લાહો અકબર’ના

નારાએ પાકિસ્તાનમાં રહેલા હિન્દુઓ પર આંતક ફેલાવ્યો, હિન્દુ મહિલાઓ અને બાળકોને લૂંટેલા માલની જેમ વેચવા માંડ્યા, દૂધ પીતા કુમળા બાળકોને રહેંસી નાખ્યા. વડીલોની હાજરીમાં પુત્રીઓ, પુત્રવધૂઓ પર બળાત્કાર કરવામાં આવ્યા. પાકિસ્તાન પોલીસમાં પણ મોટાભાગના મુસ્લિમો હતો, બચવાની આશા જ મરી પરવારી હતી.

જો કાંઈ સાધન મળે તો ઠીક, નહીં તો બળદગાડા અને પગપાળા બાળકોને ખંભે તેડી પહરેલા કપડે ભાગવા મજબૂર બન્યા. એક તરફ ગરમી, વરસાદ, ભૂખ્યા-તરસ્યા વણઝારો જાણે નીકળી હતી. બંને બાજુના હિંજરતીઓની આ વણઝાર એક જ સમયે રસ્તામાં ગણતરી કરો તો ૫૦ લાખ જેટલી ગણી શકાય.

સરદાર પટેલે પાકિસ્તાન સરકારને ચેતવણી આપી પણ કોઈ અસર ન થઈ. જ્યારે ભારતમાંથી પણ હિંજરત શરૂ થઈ હતી ત્યારે ગાંધીજી તેમને પણ બચાવવા આગળ આવતા હતા. સરદાર પટેલ પર મૌલાના આઝાદે આરોપ લગાવ્યો કે

સરદાર રમખાણો ટાળવા ભારતમાં નિષ્ફળ ગયા છે. ગાંધીજી ઉપવાસ પર દિલ્હીમાં ઊતરી ગયા, છેવટે પાકિસ્તાનને ૫૫ કરોડ આપવાની શરતે ઉપવાસ છોડ્યા.

જ્યારે બીજા બાજુ પાકિસ્તાનથી ભારતમાં આવતાં ધાડે ધાડાંથી દિલ્હી તો ઊભરાઈ ગયું, નિર્વાસીઓના કેમ્પમાં ઘેટાં-બકરાંની જેમ પૂરવામાં આવ્યા. કેટલાય લોકોને જબરદસ્તી ધર્મ-પરિવર્તન કરાવ્યું તેનો આંકડો લાખોમાં હશે, કેટલાકને જબરદસ્તી ગૌમાંસ ખવડાવ્યું.

પાકિસ્તાન અને ભારત વચ્ચેની ટ્રેનોમાં કોઈક જ દિવસ એવો ગયો હશે કે તેમાં મરેલાં મડદાં કે ઘાયલો ન આવ્યા હોય. માથે તેડેલા બાળકોને ઉપાડતાં ઉપાડતાં લોકો પડી જતા, કેટલાક વૃદ્ધોએ તો રસ્તામાં જ દમ તોડી દીધા, ક્યારે અને ક્યાંથી હુમલો થશે એની બીક સાથે ભયભીત વણઝારોની વેદના ભારતના ઇતિહાસમાં જે કોઈએ સાંભળી તેનાં આંસુ ક્યારેય રોકી ન શક્યા.

વિભાજન વિભીષિકા સ્મૃતિદિવસ

દેશના ભાગલાનું દર્દ ક્યારેય ભૂલી શકાય તેમ નથી. નફરત અને હિંસાના કારણે આપણા લાખો બહેનો અને ભાઈઓએ વિસ્થાપિત થવું પડ્યું અને પોતાનો જીવ પણ ગુમાવવો પડ્યો. તેમના સંઘર્ષ અને બલિદાનની યાદમાં ૧૪મી ઓગસ્ટે 'વિભાજન વિભીષિકા સ્મૃતિદિવસ' તરીકે ઊજવવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે.

વિભાજન વિભીષિકા સ્મૃતિ દિવસ એ ભારતીયોને શ્રદ્ધાપૂર્વક સ્મરણ કરવાનો દિવસ છે, જેઓનું જીવન દેશના ભાગલા દરમિયાન હોમાઈ ગયું. આ સાથે આ દિવસ આપણને એવા લોકોની વેદના અને સંઘર્ષની પણ યાદ અપાવે છે જેમણે વિસ્થાપનનો માર સહન કરવાની ફરજ પડી હતી. આવા તમામ લોકોને મારાં શત શત વંદન.

વિભાજન વિભીષિકા સ્મૃતિદિવસનો આ દિવસ આપણને ભેદભાવ, દુશ્મનાવટ અને દુર્ભાવનાના ઝેરને નાબૂદ કરવા પ્રેરણા આપશે, સાથે સાથે આપણી એકતા, સામાજિક સમરસતા અને માનવીય સંવેદનાઓને મજબૂત થશે.

- પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી

Editor : Publishers :

Surendrabhai Motilal Patel

on Behalf of

Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh

Published From

Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh

J. P. Chowk, Khanpur, Ahmedabad-380001.